

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Speciální pedagogika

**Studijní obor
(kombinace):** Speciální pedagogika pro vychovatele

**PROBLEMATIKA DĚTÍ A MLÁDEŽE V RÁMCI
KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ
THE ISSUE OF YOUNG PEOPLE IN
COMMUNITY PLANNING**

Bakalářská práce: 08-FP-KSS-1004

Autor:

Veronika SVĚCENÁ (ANDRŠOVÁ), DiS.

Podpis:

Adresa:

Vyšehořovice 135

250 87 Mochov

Vedoucí práce: Mgr. Andrea Brožová Doubková

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
89	28	0	29	20	3

V Liberci dne: 15.4.2009

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce.

V Liberci dne: 15.4.2009

Veronika Svěcená, DiS.

Poděkování

Můj dík patří hlavně paní Mgr. Brožové Doubkové, za podporu, pomoc a především cenné rady a připomínky. Dovolte mi poděkovat Občanskému sdružení Leccos, v čele s paní Janou Kratochvílovou, která mi poskytla potřebné informace, vedení základních škol a všem, kteří měli se mnou při psaní mé práce trpělivost a neposlední řadě i svému muži.

Název bakalářské práce: Problematika dětí a mládeže v rámci komunitního plánování

Název bakalářské práce - anglicky: The issue of young people in community planning

Jméno a příjmení autora: Veronika Svěčená, DiS.

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2008/2009

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Andrea Brožová Doubková

Anotace:

Bakalářská práce se zabývá problematikou dětí a mládeže a vychází ze současného stavu komunitního plánování v Českém Brodě. Cílem bakalářské práce je zmapovat problematiku dětí a mládeže v Českém Brodě v oblasti volného času.

Teoretická část obsahuje vymezení pojmu volný čas, dále popisuje sociálně patologické jevy a jejich prevenci a nakonec představuje metodu komunitního plánování. V praktické části je popsán konkrétní proces komunitního plánování v Českém Brodě a služby zabývající se problematikou dětí a mládeže.

Metodou empirického průzkumu – dotazníku je zjištěno u 60 respondentů ze tří základních škol v Českém Brodě jakou aktivitou naplňují svůj volný čas a zda děti vědí, na koho se mohou obrátit, pokud řeší nějaký problém.

Výsledky ukazují, že děti tráví svůj volný čas aktivně a že nejčastější problémy, při kterých děti nevědí na koho se obrátit, jsou problémy v rodině. Za přínos práce lze považovat fakt, že jsou získány informace přímo od dětí ve věku 11-16 let. A současně také odkrytí oblastí, ve kterých se děti s problémy nemají na koho obrátit.

Klíčová slova: volný čas dětí a mládeže, sociálně patologické jevy, prevence sociálně patologických jevů, komunitní plánování, průzkum, dotazník, řešení problému dětí

Die Annotation:

Die Bachelor – Arbeit beschäftigt sich mit der Kinder und Jugendproblematik und geht von dem Zustand der Komunitätsplanung in Český Brod aus. Ziel meiner Bachelor- Arbeit ist, die Kinder und Jugendproblematik in Český Brod im Bereich der Freizeit zu prüfen und beschreiben.

Der theoretische Teil enthält Begriffsbestimmung – Freizeit und weiter beschreibt sozialpathologische Phänomene und ihre Prävention, schliesslich stellt die Methode der Komunitätsplanung vor. Im praktischen Teil wird der konkrete Prozess der Komunitätsplanung in Český Brod und Diensten, die sich mit der Kinder und Jugendproblematik beschäftigen, beschrieben.

Mit der Methode der empirischen Forschung – Fragebogen, wird bei 60 Respondenten von 3 Grundschulen in Český Brod festgestellt, wie sie ihre Freizeit verbringen und wenn sie wissen, an wen sie sich mit ihren Problemen wenden können.

Die Ergebnisse zeigen daran, dass die Kinder ihre Freizeit aktiv verbringen und dass am häufigsten die Probleme in eigenen Familien auflösen. Für Beitrag dieser Arbeit kann man den Fakt halten, dass die Informationen gerade von Kinder im Alter von 11- 16 Jahre eingeholt wurden. Wichtig ist auch die Abdeckung der Bereichen in denen sich die Kinder mit ihren Problemen an jemanden nicht wenden können.

Die Schlüsselwörter : Freizeit der Kinder, sozialpathologische Phänomene, Prävention von sozialpathologischen Phänomenen, Komunitätsplanung, Forschung, Fragebogen, Lösung der Problemen der Kinder.

Summary:

The subject of the BA-thesis is the question of children and youth, the point of departure being the current state of community planning in the town of Český Brod. The objective of the thesis is to map the issue of children and youth in Český Brod related to free time.

The theoretical part of the thesis addresses three issues: firstly, it defines the term free time, secondly, it describes socially pathological phenomena and the precaution of these, and finally, presents the community planning method. The applied part of the thesis describes the particular processes of community planning in Český Brod and services handling the issues of children and youth.

Applying the empirical survey method – a questionnaire – 60 respondents from three primary schools in Český Brod have been questioned on what activities they devote their free time to and whether they know who to consult when facing a problem.

The results show that children spend their free time actively and that the most common problems which leave the children at a loss as for who to consult are family issues. The fact that the data collected was acquired directly from children aged 11-16 as well as revealing the areas in which children hesitate who to consult may be considered a contribution of the thesis.

Keywords: free time of children and youth, socially pathological phenomena, precaution of socially pathological phenomena, community planning, survey, questionnaire, solution of children problems.

Obsah

1ÚVOD.....	9
2TEORETICKÁ ČÁST.....	11
Volný čas a výchova mimo vyučování	11
Výchova mimo vyučování a zařízení pro výchovu mimo vyučování.....	13
Funkce výchovy mimo vyučování.....	17
Kritéria pro dobré zařízení volného času.....	18
Poradenské služby ve školách a poradenských zařízeních.....	19
PROBLEMATIKA DĚTÍ A MLÁDEŽE	21
Základní pojmy z oblasti sociálně patologických jevů.....	21
Prevence sociálně patologických jevů.....	24
Pracovníci prevence, streetwork.....	26
Komunitní plánování sociálních služeb	28
Proces a principy komunitního plánování sociálních služeb.....	33
3PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
Komunitní plánování v Českém Brodě	37
Popis města Český Brod.....	38
Nestátní sociální služby řešící problematiku dětí a mládeže v Českém Brodě.....	45
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež - Klub Zvonice.....	45
Občanské sdružení Prostor	46
Průzkum a vyhodnocení dotazníku.....	49
Použité metody.....	49
Získaná data a jejich interpretace.....	50
Vyhodnocení předpokladů.....	78
4ZÁVĚR.....	80
Navrhovaná opatření	80
Seznam tabulek.....	84
Seznam grafů.....	85
Seznam použitých zdrojů.....	86
Seznam příloh:.....	88

Seznam zkratek

č. - číslo

KP SS – Komunitní plánování sociálních služeb

MKIC – Městské kulturní a informační centrum

MKN – Mezinárodní klasifikace nemocí

NZDM – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

PPP – Pedagogicko-psychologická poradna

PrŠ – Praktická škola

OSPOD – oddělení sociálně právní ochrany dětí

O.s. – Občanské sdružení

SK – Sportovní klub

TJ – Tělovýchovná jednota

ZŠ – Základní škola

1 Úvod

Děti a mládež jsou naše budoucnost a na nich záleží, kam se bude ubírat naše společnost. I proto padla volba tématu této práce na oblast, které stále ještě není věnováno dostatek pozornosti a tou je právě problematika dětí a mládeže.

Dnešní doba je uspěchaná a rodiče nemají na své potomky čas. Většina rodin tráví málo volného času spolu, málo si povídají, málo společně stolují. Otázkou je, zda za takových okolností jsou schopni řešit společně i problémy, které vzniknou v rodině, ve škole nebo vlivem vnějších patologických jevů. Velkou část dne děti netráví ovšem v rodině, nýbrž ve společnosti vrstevníků, pedagogů i ostatních spoluobčanů.

Ve společnosti se z komunit pomalu vytrácí jejich vzájemná pomoc. Práce, kterou odvede někdo druhý, není pro jednoho tak důležitá, jako ta, kterou odvedl sám a tím se prohlubuje anonymita a nezájem o druhé lidi. Už i v malých městech se vytrácí sociální kontrola a mnozí lidé se bojí postavit proti drobným prohřeškům vůči slušnému chování.

Jedno moudré přísloví říká, že kdo si hraje, nezlobí. Volnočasové aktivity jsou tedy přiměřeným nástrojem proto, aby děti v obci vhodně trávily svůj volný čas. Koníček neboli hobby může dítě seznámit s novými kamarády a dospělými. Dítě má možnost rozvíjet své dovednosti a schopnosti, zažít úspěch a v důsledku nemá čas ani chuť zabývat se nežádoucími aktivitami.

Z pohledu obce je žádoucí, aby se mezi dětmi neobjevovaly sociálně patologické jevy, jako je záškoláctví, kriminalita, závislosti nebo vandalismus. Snahou obce by mělo být zapojit děti a mladé lidi do dění v komunitě, v obci. Nechme mládež zasadit strom, bude ho pak chránit. Kvalitní komunitní plánování spolupracuje s důležitými občany a transparentně informuje širokou veřejnost.

Současná doba klade na pedagogický personál stále větší a větší nároky a ne každý se s nimi dokáže vypořádat. V odborné literatuře nalezneme, že učitel by měl být dobrým pedagogem a rovněž vychovatelem, organizátorem, koordinátorem činností, které s dětmi dělá. Ale současně také psychologem, speciálním pedagogem, vyšetřovatelem, poradcem. I přes veškerou snahu a celoživotní vzdělávání nemůže osamocený pedagog mít zásadní vliv na děti a mládež, bude-li stát ve věci výchovy osamocen. Proto se ukazuje, že dobře zpracované komunitní plánování, které dokáže vhodně pokrýt veškerý

čas dětí a mládeže, který tráví mimo rodinu, a v ideálním případě umí i zapojit rodiče – spoluobčany, může předejít mnoha budoucím problémům a zajistit vhodné podmínky jak pro novou generaci, tak pro ostatní občany.

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat problematiku dětí a mládeže v Českém Brodě. Zamyslet se nad tím, jaké jsou vlastně možnosti tohoto města, co se volnočasových aktivit týče. Zda mají děti možnost aktivity navštěvovat a jestli by nepotřebovaly ještě něco navíc. Vzhledem k tomu, že tato problematika je velmi široká, je zúžena do rámce, ve kterém vystupuje v procesu komunitního plánování.

Teoretická část začíná vymezením pojmu volný čas a výchovy mimo vyučování a jsou v ní představeny poradenské služby na školách a v poradenských zařízeních. Dále je zaměřena na sociálně patologické jevy, na jejich prevenci a to ve všech třech stupních, primární, sekundární i terciální. Na závěr teoretické části je představena metoda komunitního plánování a její základní principy.

V praktické části je popsán konkrétní proces komunitního plánování v Českém Brodě, jako součást Strategického plánu města a představení města Český Brod. Následující kapitoly patří jednotlivým institucím a zařízením, které se problematikou dětí a mládeže zabírají a to jak z pohledu sociálních služeb, tak z rezortu školství.

Pro účely průzkumu v této práci byla zvolena metoda dotazníku, kdy bylo osloveno 60 žáků z druhých stupňů základních škol v Českém Brodě. Na základě vyhodnocení dotazníku byly popsány interpretace odpovědí respondentů a potvrzeny či vyvráceny zvolené předpoklady bakalářské práce. Závěr práce tvoří navržená řešení.

2 Teoretická část

VOLNÝ ČAS A VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ

„Volný čas je možno chápat jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil. Je to doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, relaxace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené.

Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Podmínkou účinnosti je, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, účast na nich dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dítěte, jejich mentální i sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy.“ (Pávková, 2002, s. 13)

Děti se s volným časem setkají nejprve v rodině, kde vidí, jak jemu blízcí lidé využívají svůj volný čas. Následně se s ním setkají ve škole, kterou povinně navštěvují. Získávají tak potřebné zkušenosti, které později využívají, když už mohou sami rozhodovat o náplni svého volného času. Je tedy potřeba jít dětem příkladem, aby si z nabídky lákadel a možností volby vybraly ty aktivity volného času, které budou zdrojem nového poznání, vytváření pozitivních sociálních vztahů a budou rozvíjet jejich osobnost jako takovou.

„Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy. Rodina vytváří hmotné podmínky a sociální ochranu; začíná výchovou a vzděláváním; rozvíjí mezilidské vztahy a klade základy hodnotové orientace. Na volný čas dětí v rodině jako zdroj pozitivních i negativních vlivů působí především objektivní podmínky života a výchovy dětí v rodině: její velikost a úplnost nebo pozdější zakládání rodiny. Mění se také její životní úroveň a sociální status, způsob začlenění do společnosti a úroveň bydlení, vybavenost domácností včetně potřeb pro volný čas.“ (Hofbauer, 2004, s. 57)

Způsob života rodiny, její postoje, výchova rodičů, jejich časová zaneprázdněnost, hmotné zajištění rodiny, to vše má vliv na realizaci volného času uvnitř rodiny. Tráví členové rodiny volný čas spolu nebo každý zvlášť? Vyrážejí za poznáním, nebo zůstávají doma? Uspořádání rodinného života se různí a v průběhu let také mění.

Co zůstává, a je léty ověřeno, jsou základní psychické potřeby jedince. Následující potřeby dítěte bychom měli brát v úvahu a uspokojovat je po celou dobu vývoje nezletilého jedince i z pohledu volnočasových aktivit:

- potřeba určitého množství, kvality a proměnlivosti vnějších podnětů,
- potřeba určité stálosti, žádoucí úrovně aktivity, řádu a smyslu v podnětech,
- potřeba prvotních citových a sociálních vztahů,
- potřeba identity, tj. potřeba společenského uplatnění a společných hodnot,
- potřeba otevřené budoucnosti neboli životní perspektivy.

(Matějček, 1994, s. 37)

Cílem výchovy a příkladu by měl být aktivní zájem o to, aby děti mohly svůj volný čas prožívat bohatě a smysluplně. Aby se děti dobrovolně rozhodovaly a rodiče je citlivě vedli k tvůrčímu způsobu využití volného času. Účastí dětí na aktivitách rodiny se vytváří vzorce pozitivního volnočasového chování. Nežádoucí je však nápodoba rodičů, kteří nic nedělají, žijí konzumním způsobem života, nebo se nudí.

Zájmové činnosti v rodině, ať společné či individuální, by měly být uskutečňovány pravidelně. Např. sportovní nebo turistické zážitky, návštěva uměleckých, technických, přírodovědných akcí a různé jiné nejen zábavné aktivity. Také by měly reagovat na potřeby, zájmy a nadání samotných dětí. Prioritou by měl být dostatek času, který rodiče věnují svým dětem, aby se děti učily svůj volný čas využívat k rozvoji sebe i ve prospěch druhých. Takový styl rodinného života je demokratický a učí děti chovat se aktivně, vstřícně a odpovědně, usnadňuje jim vstup do dalších sociálních prostředí a pomáhá čelit nežádoucím vlivům.

„Ve školním věku je dítě životní realista, je to doba maximální extroverze a příklonu k tomuto světu, doba sběratelství a zájmů přírodních, doba kolektivního života, kamarádství a přátelství, přičemž dívčí a chlapecké skupiny jsou nejvíce oddáleny a kontaktů mezi nimi je méně nežli před tím a po tom. Zajímavé je, že je to doba relativně nejlepšího zdraví a vysoké tělesné výkonnosti, neboť děti přestaly již dětsky stonat a harmonie proporcí jim umožňuje pracovat fyzicky s vytrvalostí mnohdy až překvapivou.“ (Matějček, 2005 s. 282)

Výchovná zařízení se snaží vhodně doplnit zájmové činnosti v rodině v době, kdy jsou rodiče v práci. Takový úkol předpokládá navázání neformálních a účinných forem spolupráce, v ideálním případě i zapojování rodičů do činností dětí ve volném čase. Pedagogové tak mohou přispět i ke zlepšování úrovně rodinné výchovy.

Zařízení pro volný čas dětí mají nezastupitelnou funkci ve významu vrstevnické skupiny. Tyto skupiny mají společný zájem, např. počítače, ekologii, skateboard, fotbalový klub, nebo stejný hudební styl. Z výčtu je patrné, že takové skupiny mohou vznikat i spontánně mimo zařízení a příslušnost ke skupině značně ovlivňuje náplň volného času jedince. Některé skupiny však představují rizikové prostředí spojené s řadou sociálně patologických jevů.

Obecně se za velmi významné považuje působení hromadných sdělovacích prostředků a informačních technologií. Na děti působí jak produkty a pořady určené pro ně, (dětské časopisy, knihy, televizní a rozhlasové pořady, hudební nahrávky, počítačové hry), tak i pořady určené dospělým. Objektivních výzkumů není v oblasti působení na dítě mnoho, můžeme tedy zatím jen odhadovat míru negativního působení sdělovacích prostředků. (Pávková, 2002, s. 34 - 35)

Výchova mimo vyučování a zařízení pro výchovu mimo vyučování

Školní družiny, školní kluby, střediska pro volný čas dětí a mládeže, domovy mládeže, zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, základní umělecké školy, jazykové školy a různá občanská sdružení, tělovýchovné a sportovní organizace, kulturní osvětová zařízení a konečně církve a náboženská společenství, tyto společenské instituce patří do přehledu nejvýznamnějších zařízení pro výchovu mimo vyučování.

„Výchova mimo vyučování je takové výchova, která:

- probíhá mimo povinné vyučování,
- probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny,
- je institucionálně zajištěná,
- uskutečňuje se převážně ve volném čase.“

(Pávková, 2002, s. 37)

Školní družiny a školní kluby jsou základní formou výchovy mimo vyučování a péče o děti zaměstnaných rodičů v průběhu školního roku a podle potřeby i o prázdninách. Školní družiny jsou určeny žákům 1. - 5. ročníku, školní kluby žákům 6. – 9. tříd. Školní kluby mají předpoklady k pravidelnému a každodennímu pedagogickému ovlivňování volného času žáků.

Vychovatelé jsou se žáky v každodenním styku, mohou působit na většinu žáků bez ohledu na sociální postavení rodiny, mají možnost pravidelného kontaktu s rodiči. Díky členství v pedagogické radě úzce spolupracují s vedením školy a s ostatními pedagogy. Výhodou je také blízkost školy a bydliště, prostředí školního klubu je dítěti důvěrně známé.

Činnost školní družiny a školního klubu navazuje specifickým způsobem na vzdělávací činnost základní školy. Rozvrh činností je sestaven tak, aby vyhovoval požadavkům duševní hygieny. Tedy střídání klidných a pohybově náročných činností, práce a odpočinku, organizovaných a spontánních činností atd. Zároveň musí režim vytvářet dobré podmínky pro uskutečňování výchovných záměrů pedagogů.

Ve školním klubu se tedy uskutečňují činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové, sebeobslužné, veřejně prospěšné a příprava na vyučování. Činnosti odpočinkové jsou pohybové i duševně náročné. Mohou mít podobu klidných her, četby, vyprávění apod., nejlépe podle přání žáků. Rekreační činnosti mají většinou formu pohybových aktivit, pokud možno na zdravém vzduchu (pohybové hry a rekreační sportování). Činnosti zájmové pomáhají uspokojovat, kultivovat a rozvíjet rozmanité potřeby a zájmy žáků. A žáci si mohou samostatně volit v rámci klubu činnosti, které jsou více specializované.

Při činnostech sebeobslužných jsou žáci vedeni k upevňování hygienických a kulturních návyků a k péči o osobní majetek. Činnosti veřejně prospěšné vedou žáky k přiměřenému podílu na dobrovolné práci ve prospěch druhých a k tvorbě i ochraně životního prostředí. Žáci se podílejí na úpravě místnosti klubu, pomáhají menším dětem, starším lidem, zúčastňují se prací na zvelebování obce atd. Příprava žáků na vyučování může mít podobu vypracování domácích úkolů, didaktických her i upevňování a rozšiřování poznatků při jiných činnostech, např. na vycházkách. (Pávková, 2002, s. 112-114)

Díky volnočasovým kroužkům ve škole je možné odhalit zájmy a nadání dětí, které si tak utváří pozitivní vztah k dalším způsobům vzdělávání i ke své budoucí profesi. Šťastný člověk, kterému je práce zároveň koníčkem. Vedle pravidelných volnočasových aktivit se můžeme na školách setkat i s příležitostnými jednorázovými činnostmi. Mezi ně patří např. návštěvy historických památek, sportovní a kulturní události, vědomostní soutěže, školní slavnosti, nebo zahraniční zájezdy organizované školou.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže většinou známé jako domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností realizují s dětmi specializované zájmové činnosti v pravidelných kroužcích. Také organizují příležitostnou zájmovou činnost v podobě soutěží pro talentované jedince nebo prázdninové tábory a také spontánní aktivity na hřištích i v hernách. Účast na programu je možná jak pro děti, mládež tak i pro jejich rodiče i další zájemce.

Domovy mládeže zajišťují vedle ubytování a stravování pro žáky, kteří nemohou do střední školy denně dojíždět, výchovnou péči ve formě činností souvisejících s režimem dne, sebeobsluhy, přípravy na vyučování a samozřejmě účelného využívání volného času. Zde je velmi důležité respektovat princip dobrovolnosti a vzhledem k věkovým zvláštěnostem realizovat zájmové činnosti s uplatněním účinné motivace a nabídky.

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy mají specifické postavení. Avšak i zde mají za úkol dbát o kultivaci zájmů dětí a mládeže a hodnotné využívání volného času. Snahou pedagogů je, aby děti prožívaly volný čas podobně, jako děti žijící v rodinách.

Základní umělecké školy organizují hudební, hudebně-pohybové, výtvarné a literárně-dramatické obory dětem s vyhraněnými zájmy a schopnostmi v esteticko-výchovné oblasti.

Jazykové školy uspokojují poptávku zájmového vzdělávání v oblasti výuky cizích jazyků.

Na ovlivňování volného času dětí a mládeže se podílí i mnoho dalších subjektů, např. občanská sdružení, tělovýchovné a sportovní organizace, kulturní a osvětová zařízení nebo obecně prospěšné společnosti, které zajišťují širokou škálu činností od organizování turistických výletů, přes sportovní klub až po nízkoprahové zařízení. (Pávková, 2002, s. 43 – 45)

„Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.“ (Zákon 108/2006 Sb., § 62)

Pracovník nízkoprahového zařízení poskytuje potřebným dětem a mládeži sociální pomoc a asistenci, snaží se předcházet, omezit, podle situace i zabránit sociálně patologických jevům, které se v rámci cílové skupiny vyskytují. Podněcuje k tvůrčí aktivitě, asistuje při realizaci svépomocných aktivit vycházejících z nápadů cílové skupiny a rozšiřuje tak životní příležitosti dětí a mládeže, ti tak zažívají kladné pocity a úspěch.

Klade si za cíl zmírnit nebezpečí vyplývající z komplikovaných životních událostí dítěte (např.: rozpad rodiny, nové partnerské vztahy rodičů, časté stěhování, školní problémy...), ale také dalších konfliktních společenských situací (např.: delikventní činnosti, návykové látky) či negativních zkušeností (např.: zanedbávání a týrání v dětství, sexuální zneužívání). (zdroj O.s. Leccos)

V poslední době prošla zařízení volného času přirozeným vývojem hlavně z hlediska prostor. „Stále více parků a zelených ploch je doplněno vhodným vybavením tak, aby se stali spontánním dějištěm her malých dětí. Jinde jsou streetbalová nebo basketbalová hřiště pro dospívající, přenosné i stabilní lezecké stěny, cyklistické trasy a okruhy, skateboardové rampy, naučné poznávací stezky.

V současnosti se doceneňuje spontánní činnost dětí a mládeže. Proto zařízení vytvářejí podmínky i pro neorganizované využití volného času podle aktuálního zájmu jednotlivců i skupin, vymezené pouze provozní dobou zařízení a pedagogicky a organizačně ovlivňované jen nepřímo. Účastníkům umožňuje vstupovat do nových činností a prostředí, vyrovnávat nutnost podřizování se denním povinnostem v rodině a škole, rozhodovat se a jednat podle vlastní volby. Spontánní aktivity bývají dětmi a mladými lidmi oblíbeny pro tuto volnost a neformálnost.“ (Hofbauer 2004, s. 89)

Funkce výchovy mimo vyučování

Mezi funkce výchovy mimo vyučování patří: výchovně-vzdělávací, preventivní, zdravotní a sociální funkce.

Výchovně vzdělávací funkce – hlavní důraz je kladen na rozvíjení schopností dětí a mládeže, na usměrňování a uspokojování jejich zájmů a potřeb, na formování žádoucích postojů a morálních vlastností. Prostřednictvím pestrých a zajímavých činností se děti motivují k společensky žádoucímu využívání volného času a tím i k celoživotnímu vzdělávání. Úspěchy v zájmových činnostech přinášejí nejen pocit uspokojení, ale i příležitost k seberealizaci a přiměřenému sebehodnocení.

Zdravotní funkce – pohybové aktivity kompenzují dlouhé sezení při vyučování a střídání činností různého charakteru organismu prospívá. Usměrnění režimu dne pomáhá vytvářet zdravý životní styl.

Sociální funkce – zařízení se podílejí na utváření bohatých a žádoucích sociálních vztahů mezi dětmi i dospělými. Vyrovnávají rozdíly mezi nestejnými psychologickými i materiálními podmínkami v rodinách. Součástí této funkce je i nácvik komunikativních dovedností, rozvoj sociálních kompetencí a seznamování s pravidly společenského chování.

Preventivní a rozvojové zaměření výchovy – prosazuje důraz na prevenci negativních jevů, jež je směřována do následujících oblastí: drogová závislost, alkoholismus a kouření; kriminalita a delikvence; virtuální drogy (počítače, televize); patologické hráčství (gambling); záškoláctví; šikanování, vandalismus, a jiné formy násilného chování; xenofobie, rasismus, intolerance. (Pávková, 2002, s. 39 - 41)

Kritéria pro dobré zařízení volného času

Jak poznáme dobré zařízení nebo program práce s dětmi a mládeží? V rámci formy a metod práce, předně musí respektovat potřeby dětí a mládeže v tom smyslu, že rozvíjí kompetentnost, charakterové vlastnosti, důvěru a sebedůvěru, napomáhá k vytváření sociálních vztahů. Respektuje věkové a kulturní zvláštnosti cílových skupin. Zahrnuje děti i mladé lidi do plánování, hodnocení a propagování programu. A v neposlední řadě se zaměřuje na prevenci nebo na zachycení problémů ve vztazích mezi dětmi, ve škole a podobně.

Další kritérium se týká vztahu k rodině, obci a kultuře komunity. Zde kladně hodnotíme následující aktivity: zve rodiče, další členy rodiny, ukazuje dětem pozitivní vzory dospělých. Zapojuje obec do realizace programů, odpovídá na potřeby obce, spolupracuje s jinými zařízeními pro děti a mládež v obci. (Pávková, 2002, s. 49)

Dobré zařízení dbá o své organizační zajištění a dlouhodobou stabilitu. Proto vyhledává prostředky ekonomicky efektivní, sleduje kvalitu programů a pracuje se zpětnou vazbou. Vytváří příležitosti pro obnovu sil a další odborný růst pracovníků. Zahrnuje plán získávání finančních prostředků z různých zdrojů, zajišťujících další provoz. Má kvalitní management, technické zajištění, administrativní zázemí, řádné účetnictví a dokumentaci.

Důležitou složkou je reprodukovatelnost. Znamená to, že program obsahuje prvky použitelné opakovaně i v jiném kontextu. Může zasáhnout významný počet dětí (např. cíle jsou dostatečně obecné, náklady na jedno dítě nejsou příliš vysoké, program není vázán na konkrétního vedoucího, může ho použít i někdo jiný).

Z pohledu výsledků je pro dobrý program žádoucí, aby se zapojil značný počet dětí a mládeže. Existují věřitelné ukazatele úspěšnosti programu z hlediska naplňování potřeb dětí a mládeže a dosahování pozitivních změn v životě dětí a mládeže, jejich rodin nebo ve vztahu k dětem a mládeži.

„Ve výchovném působení můžeme vždy najít tři rozměry:

- vždy děláme něco (program, obsah);
- vždy to dělá někdo s někým (osoby, mezi nimiž existují vztahy);
- vždy to děláme někde (prostředí fyzické psychosociální, institucionální).“

Neobyčejný význam mají vztahy mezi dětmi, mládeží a pracovníky, kteří na ně působí při volnočasových aktivitách. Platí, že ideje a programy ve výchově působí zásadně jen natolik, nakolik působí lidé, kteří jsou jejich nositeli. Zvláštní význam mají tyto vztahy v práci s ohroženou a rizikovou mládeží, pro které může být tento vztah jediným hodnotným vztahem k dospělému (korektivní vztah), a v resocializačních zařízeních. „ (Pávková, 2002, s. 50)

Na počátku je kontakt, setkání vychovatele s dítětem, a pokud vychovatel dokáže zaujmout, vzniká vztah. Nezaujme-li dítě vychovatel, nezaujmou je ani hodnoty, které se mu snaží předat. Je třeba zdůraznit, že v menší skupině dětí, s níž vychovatel pracuje, mohou vztahy vznikat přirozeně a spontánně. Na počátku vztahu stojí zvědavost dítěte, touha poznávat nové lidi a na konci stojí závazek žít podle určitého hodnotového systému, které dítě převzalo.

Vychovatel, který má k dětem dobrý vztah může částečně nahradit nebo doplnit nefunkční rodinu. Ze zkušenosti víme, že to není jen otázkou dobrého srdce a dobré vůle, ale vyžaduje to i určitou profesionalitu. Takový vychovatel dává dětem jasně znát, že o ně má zájem a to tím, že si na ně udělá pravidelně čas, který spolu předvídatelným způsobem naplní programem.

Nezapomínejme však, že volnočasové aktivity jsou postavené také především na setkávání vrstevníků. Fungují zde vztahy nejen mezi vychovatelem a dítětem či skupinou dětí, ale i mezi dítětem a skupinou dětí i mezi jednotlivými dětmi. Děti jsou rády spolu, mohou si povídat o tom, co se jim líbí, způsobem, jaký se jim líbí, objevují, jací vlastně jsou, učí se sociálním dovednostem, komunikaci. Mají možnost získat zkušenosti v oblasti jednání s lidmi a to v uvolněné a přátelské atmosféře.

Vztahy mezi dětmi nejsou vždy tak pozitivní, jak bychom si přáli. Na téma vztahy je nutné s dětmi hovořit, vysvětlovat a jasně stanovit požadavky, také odměňovat žádoucí a trestat nežádoucí formy chování. Hrozí zde a bohužel se také existuje celá řada negativních jevů, jako je šikana či tlak vrstevnické skupiny k antisociálnímu jednání. (Pávková, 2002, s. 52 - 55)

Poradenské služby ve školách a poradenských zařízeních

Poradenství je poskytováno dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením. Podmínkou poskytnutí poradenské služby nezletilému žákovi, je písemný souhlas jeho zákonného zástupce.

“Obsahem poradenských služeb je činnost přispívající zejména k vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků; naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů. Poradenství přispívá k prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů a dalších problémů souvisejících se vzděláváním.

Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence, kteří spolupracují s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.“ (Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, § 1,7)

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené na prevenci školní neúspěšnosti, primární prevenci sociálně patologických jevů, odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků se sociálním znevýhodněním.

Pedagogicko-psychologická poradna (dále jen PPP) poskytuje poradenství a pomoc při výchově a vzdělávání žáků. Zjišťuje pedagogicko-psychologickou připravenost žáků na povinnou školní docházku a vydává o ní odborný posudek. Doporučuje zařazení žáka do příslušné školy a třídy a vhodnou formu jeho vzdělávání. Dále zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků ve školách, které nejsou samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením. Poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobnostním a sociálním vývoji. V neposlední řadě poskytuje metodickou podporu škole, prostřednictvím metodika prevence zajišťuje prevenci sociálně patologických jevů, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence.

Preventivně výchovnou péči zajišťují střediska výchovné péče – „rozumíme tím soustavnou pedagogickou činnost směřující k vytváření a ovlivňování podmínek, které umožňují zapojení jedince do společnosti a zdravý rozvoj jeho osobnosti. Základem péče je poskytování speciálně pedagogických a psychologických služeb dětem s rizikem poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji, u kterých není nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Součástí výchovně vzdělávací péče

ve středisku je činnost zaměřená na podporu vzdělávání klientů a motivaci k sebevzdělávání v rámci celoživotního učení.,, (Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchově vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče § 1 - 4)

Středisko poskytuje služby diagnostické, preventivně výchovné a poradenské. Spolupracuje se školou, jejímž je klient žákem, s orgány sociálně-právní ochrany dětí, aby byla zajištěna informovanost a účinná pomoc klientovi, jehož vývoj je ohrožen nebo narušen sociálně patologickými jevy. Středisko se může organizačně členit na oddělení ambulantní, oddělení celodenních služeb, oddělení internátních služeb.

PROBLEMATIKA DĚTÍ A MLÁDEŽE

Základní pojmy z oblasti sociálně patologických jevů

„Sociálně patologické jevy lze označit za „nemoci společnosti“ (pathos – řecky nemoc, bolest), které ohrožují základy společnosti, narušují její právní i obyčejové normy a zasahují prakticky do všech oblastí života. Nejmarkantnějšími sociálně patologickými jevy, které současnou společnost nejvíce zatěžují, jsou drogová závislost, kriminalita a jevy s nimi související. Jednotlivé negativní jevy jsou spolu úzce provázány a často se navzájem prolínají, jeden podmiňuje vznik druhého.“ (Bednářová, Pelech, 2000 s. 17)

Problematika sociálně patologických jevů je tak obsáhlá, že by si každé jedno téma zasloužilo samostatnou práci. Pro účely této bakalářské práce byl výběr zúžen pouze na problematiku závislostí, které mají vztah k praktické části práce.

Se sociálně patologickými jevy do značné míry souvisí i následující členění poruch chování:

„Disociální chování – tj. nespolečenské, nepřiměřené, které se však dá zvládnout přiměřenými pedagogickými postupy, nenabývá sociální dimenze. Jde o kázeňské přestupky, neposlušnost, vzdorovitost, negativismus, lži a řadu jiných drobných porušení normy.

Asociální chování – které je v rozporu se společenskou morálkou vzhledem k nedostatečnému nebo dokonce chybějícímu sociálnímu cítění. Nositel tohoto jednání se již výrazně odlišuje od společenského průměru. Porušuje společenské normy, normy morálky dané společností, ale jejich intenzitou ještě nepřekračuje právní předpisy. Svým jednáním v důsledku škodí většinou sám sobě (alkoholismus, záškoláctví, toxikomanie). Mezi základní formy asociálního chování patří útěky, toulky, neklasičtější porucha u dětí – záškoláctví, demonstrativní sebepoškozování, alkoholismus, tabakismus a jiné druhy toxikomanie a gamblerství.

Antisociální chování – zahrnuje veškeré protisociální jednání bez ohledu na věk, původ a intenzitu činu. Svými důsledky poškozuje společnost i jedince, ohrožuje nejvyšší hodnoty včetně lidského života. Nositel antisociálního jednání porušuje zákony dané společností a jeho náprava (reedukace) je možná pouze prostřednictvím ústavní péče. V tomto případě se jedná o komplexní působení na osobnost narušeného jedince. Mezi formy antisociálního jednání patří veškerá trestná činnost (krádeže, loupeže, vandalství, sexuální delikty, zabití, vraždy), vystupňované násilí a agresivita, terorismus, organizovaný zločin a trestná činnost související s toxikomanií., (Pipeková, 1998 s. 193- 194)

Jedinec s výše uvedeným chováním se dříve či později ocitne v péči zařízení, které patří pod rezort školský, zdravotnický nebo sociální. Etopedickou péči zajišťují speciální školská a výchovná zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy nebo preventivní péči, dále se s ní setkáme ve věznicích pro výkon trestu odnětí svobody.

Rezort zdravotnictví zajišťuje léčebnou péči prostřednictvím např. psychiatrických léčeben, dále léčeben a oddělení nebo poraden pro narkomany a jinak závislé a prostřednictvím terapeutických komunit. Sociální úsek reprezentují poradenskou pomocí sociální pracovníce a kurátoři, vedle práce přímo v terénu při kontaktu s problémovými jedinci a komunitami, kterou vykonávají streetworkers. Patří sem i pobytové terapeutické komunity pro sociálně nepřízpůsobivou mládež a centrum sociální prevence, které formou pobytu zajišťuje speciálně pedagogickou a sociální pomoc mládeži v rámci terciární prevence. (Pipeková, 1998 s. 199)

Drogami označujeme psychoaktivní látky, pomocí kterých jedinec po aplikaci (požití, injekční aplikaci, inhalaci) mění svůj psychický stav, zpravidla subjektivně žádoucím způsobem. „Podle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10) mezi ně patří zejména alkohol, opioidy (např. heroin nebo Subutex), kanabinoidy (např. marihuana), sedativa nebo hypnotika (např. diazepam), kokain a jiné budivé látky (např. pervitin), halucinogeny (např. MDMA, slangově extáze, LSD, slangově tripy či lysohlávky), tabák a organická rozpouštědla. (Semiginovský, 2005, s. 20)

Mladí lidé berou drogy nejprve ze zvědavosti. Musí najít odvahu zkusit to, je to vzrušující, zvlášť když se jedná o „zakázané ovoce“. Mladí často drogami zahání neúspěch, který zažívají, a jiné nepříjemné pocity nedůvěry v sebe sama, nevhodné chování rodičů, problémy ve škole, atd. Droga se stává prostředkem k dosud nepoznaným zážitkům. Experimentování s drogami se mění v rekreační užívání návykových látek, které vede k rozvoji drogové závislosti. Pak už se návykové látky stávají nutností a potřebou, od které nelze utéct a zbavit se jí. Nastává závislost, která vede k vážnému ohrožení života a ke zkáze.

Motivací k užívání psychoaktivních látek je:

- vyřešit své problémy, uniknout stresovým situacím a frustraci, uvolnění zábran,
- dosáhnout uspokojení nebo slasti, která není jinak dosažitelná nebo běžně dostupná,
- uniknout stereotypu, nudě, získání inspirace,
- sociální konformity, uchování sociálních vztahů, potřebě být akceptován skupinou nebo subkulturou, v níž užívání drogy patří k standardu chování.

(Vágnerová 1999, s. 288)

Problémem je společenská tolerovanost a dostupnost tzv. měkkých drog (tabák, alkohol), které jsou dětem běžně dostupné. Nezřídka se také stává, že první podnět k experimentování s alkoholem či cigaretami dávají sami rodiče nebo příbuzní dítěte na oslavách, v rámci rodiny. Málo kdo si totiž uvědomí, že tyto experimenty mohou stát na začátku pyramid, která vede k závislosti na drogách.

Prevence sociálně patologických jevů

Sociální prevence je chápána jako předcházení vzniku šíření sociálně patologických jevů metodami sociální práce. Je známou skutečností, že levnější a jednodušší je patologickým jevům předcházet než se následně snažit napravovat vznik škody. Snahou je tedy předcházet rozšíření negativních jevů do dosud nezasažených vrstev společnosti.

Sociální prevence je nejčastěji členěna z hlediska cílových skupin, na které je prevence orientována.

„Primární prevence – předcházení ohrožujícím situacím v celé sledované populaci. Je buď nespecifická, která podporuje žádoucí formy chování obecně, nebo specifická, zaměřená proti konkrétnímu riziku; např. předcházení prvnímu kontaktu jedince s drogou nebo zdravotní výchova na školách.

Sekundární prevence – zaměřuje se na rizikovou skupinu zvláště ohroženou negativním jevem, např.: prevence AIDS mezi prostitutkami a prostitutky.

Terciární prevence – zaměřená na jedince, u nichž se už negativní jev projevil, snaha o zmírnění následků problémového jevu, např. metadonový program heroinové kliniky, výměny injekčních jehel toxikomanům nebo zajištění jejich zdravotních prohlídek.“ (Hartl, Hartlová, 2000, s. 450)

Na realizaci sociální prevence se podílejí především následující rezorty: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti primární prevence a Ministerstvo práce a sociálních věcí, které se zaměřuje hlavně na sekundární a terciární prevenci.

Minimální preventivní program – je základním nástrojem prevence v resortu školství, mládeže a tělovýchovy, který je komplexním systémovým prvkem v realizaci preventivních aktivit v základních, středních a speciálních školách. Jeho realizace je pro každou školu a každé uvedené školské zařízení závazná.

V rámci primární prevence patří „mezi hlavní aktivity škol a uvedených školských zařízení v rámci Minimálního preventivního programu:

- odpovědnost za systematické vzdělávání školních metodiků prevence a dalších pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v netradičních technikách pedagogické preventivní práce s dětmi a mládeží (interaktivní techniky, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky apod.) a v řešení problémových situací souvisejících s výskytem sociálně patologických jevů,
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu aj. oblastí preventivní výchovy do výuky jednotlivých předmětů, ve kterých ji lze uplatnit,
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce, skupiny dětí a mládeže zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování,
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže,
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu a v oblasti prevence problémů ve vývoji a výchově dětí a mládeže,
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole nebo školském zařízení z hlediska rizik výskytu sociálně patologických jevů a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých,
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí a mládeže,
- poskytování poradenských služeb školního metodika prevence a výchovného poradce žákům a jejich rodičům a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a učitele.“ (Metodický pokyn MŠMT)

Preventivní působení by mělo být zaměřeno nejen na všechny děti a mládež, ale i na jejich širší okolí. Postup by měl být koordinován, aby byla vyloučena rozporuplnost v působení zodpovědných subjektů a duplicita činností. Jednotlivé preventivní aktivity by měly probíhat v návaznosti a měly by být udržitelné. Důležité je, aby v případě vyskytnutí se varovných signálů podezření na braní drog, byla pomoc dítěti zajištěna včas.

Praxe ukazuje, že pro účinné preventivní působení je týmová spolupráce odborníků z různých oborů prakticky nepostradatelná. Většina obcí s rozšířenou působností zřizuje komise bezpečnosti a prevence, kde se při dobré vůli mohou setkat učitelé, psychologové, sociální pracovníci, lékaři, právníci, policisté apod.

„Prevence by měla být především zaměřena na nedostatky v úrovni psychické regulace chování (psychosociální trénink, např. naučit se odmítat drogu, asertivní jednání). Měla by být přiměřená věku, vzdělání, dovednostem a zkušenostem jedince. Důležitou součástí preventivního působení je také nabídka pozitivní alternativy. K důležitým zásadám preventivního působení patří také:

- znát dobře cílovou skupinu,
- jednat na partnerské úrovni (přitom zachovat autoritu),
- navodit atmosféru důvěry,
- spojovat teoretické informace s realitou (se životem),
- nezastrašovat, vážit míru nebezpečnosti daného jevu,
- pružně reagovat na vzniklé situace,
- klást důraz na autentičnost (nehrát divadlo)“.

<http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/socialnepatologickejevyajejichprevence/socialnepatologickejevyajejichprevenceobecne/12342.aspx>

Pracovníci prevence, streetwork

V systému prevence sociálně patologických jevů má nezastupitelnou funkci streetwork. Tuto pracovní pozici zřizují buď občanská nebo charitativní sdružení nebo městské a krajské úřady jako funkci sociálního asistenta. Sociální asistent je nejčastěji zařazen do referátu sociálních věcí a tvoří, vedle funkce kurátora pro mládež a sociálního kurátora, další z článků prevence sociálně patologických jevů. Významnou úlohu mají i úřady práce, které v rámci rekvalifikačních aktivit pořádají specifické programy určené pro mládež, kterou je obtížné umístit na trhu práce. (Bednářová, Pelech, 2000 s. 7-15)

Terénní sociální práce představuje sociální působení mezi mladými rizikovými osobami v přirozených podmínkách a prostředích jejich života. Streetwork se stal jednou z cest, jimiž sociální a výchovné působení překračuje možnosti školy i zařízení volného času.

Mají za úkol přispívat k boji proti drogám, bezdomovectví, prostituci a kriminalitě mládeže. Účinné výchovné zhodnocování volného času mladými lidmi i jejich okolím je účinnou prevencí těchto problémů.

Základním úkolem je budování mostů k takto ohroženým dětem a mladým lidem, o něž by se nikdo jiný nestaral. Mezi uplatňované přístupy patří: vycházet z poznání, co mladí lidé takto ohrožení sami chtějí; uhlazovat hrany a být zprostředkovatelem v jejich konfliktech; provázet je v obtížných životních situacích včetně jednání s úřady a před soudy; stávat se poradcem pro jejich účast v „normálních“ aktivitách ve stabilizovaných a stabilizujících zařízeních volného času; připravovat a uskutečňovat nové nabídky. (Hofbauer 2004, s. 96)

Streetwork představuje metodu terénní sociální práce, která aktivně vyhledává své klienty a řeší problémy formou sociální intervence, krizové pomoci a odborného sociálního poradenství. Cílem služby je oslovit ty skupiny klientů, které potřebují socioterapeutickou pomoc, ale samy ji nevyhledávají, někdy až odmítají. Práci na ulici rozumíme jakékoli otevřené neinstitutionalizované prostředí, tedy místa, kde se obvykle zdržují rizikovní jedinci a neformální skupiny. Místa, která terénní pracovník navštíví, vychází z potřeb a zájmů cílové skupiny.

Vyhledávací funkce práce streetworkera spočívá také v aktivní depistáži a navazování kontaktu s členy cílové skupiny. Současně probíhá i mapování lokality včetně sběru, analýzy a sumarizace poznaných informací o příčinách charakteru a intenzitě sociálně patologických jevů v dané oblasti. Celkově je práce streetworkera založena především na vytvoření oboustranného socioterapeutického vztahu a hlavně důvěře. (Bednářová, Pelech, 2000 s. 7-15)

„Terénní programy jsou terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.

Služba obsahuje tyto základní činnosti: zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, dále pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.“ (Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách § 69)

KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Komunitní plánování je metodou a stejně tak způsobem uvažování o lidech a jejich problémech. Shromažďuje všechny, které něco trápí a kteří s tím chtějí něco udělat. Na místní samosprávě je, vytvořit jim takové podmínky a dát jim takové možnosti, aby mohli hledat řešení svých problémů a aby mohli to, co si domluví, uskutečnit. Metoda komunitního plánování nám umožňuje řešit složité úkoly a problémy, které mají dopad na životy mnoha lidí.

Při zajištění dostupnosti požadovaných služeb stojíme před otázkou „Jak zajistit, aby lidé měli ty služby, které potřebují“. „Komunitní plánování je postup, který k řešení využívá a umožňuje:

- aby se lidé mohli svobodně účastnit rozhodování o důležitých otázkách života společnosti,
- aby přijímaná usnesení zodpovědných orgánů odrážela vůli a potřeby obyvatel regionu,
- aby plánované kroky a řešení co nejlépe využívaly dostupné zdroje, případně nacházely nové zdroje a přinášely co největší užitek a spokojenost. „

(Skřičková, 2007, s. 2)

Plánováním sociálních služeb řešíme poptávku a nabídku tam, kde jsou limitované zdroje, ale nejsou limitované požadavky. Právě omezenost finančních zdrojů a např. personálních možností je hlavním důvodem pro rozhodování o sociálních službách metodou komunitního plánování. Cílem a smyslem plánování je budovat kvalitní a pro potřeby občanů odpovídající síť sociálních služeb, ve které budou zdroje a prostředky využívány hospodárně. Zdroje jsou vynaloženy na prokazatelně potřebné služby, transparentně a srozumitelně. Toto rozhodování se děje podle jasně daných pravidel.

Navíc kvalitní systém plánování sociálních služeb je schopen udržovat dostupné služby pro uživatele díky pružné reakci na změny potřeb uživatelů. Přínosem komunitního plánování sociálních služeb je také kvalitně naplánovaná síť služeb, kam jsou zařazeny služby, které město podporuje a jsou pro jeho občany důležité. Takovou síť služeb využije samospráva jako podklad pro financování vlastních sociálních služeb. Kde jasně vymezí služby, které chce i do budoucna podporovat a to jednoznačně a transparentním způsobem. Současně jsou v komunitním plánu jasně vymezené podmínky, za kterých je možné prostředky od obce čerpat.

I pro poskytovatele sociální služby má kvalitně naplánovaná síť služeb své výhody. Hlavně je zde jistota závazku obce, že po dobu komunitního plánu, přispěje určitými finančními prostředky na jím poskytované sociální služby. Tento závazek je v dnešní nejisté grantové politice vítanou jistotou.

„Samotný proces plánování a další aktivity, které se v jeho rámci dějí, přinášejí účastníkům řadu dalších pozitivních zkušeností a přínosů. Jde například o:

- vytváření vazeb k místu, kde žijí,
- pocit sounáležitosti a spoluodpovědnosti,
- zájem o veřejné dění,
- setkávání a komunikace mezi různými generacemi, mezi různými zájmovými skupinami,
- setkávání obyvatel a zástupců samospráv,
- zkušenost spolupráce a naslouchání.

Pro spokojenost, ochotu a motivaci lidí se dlouhodobě účastnit a dobrovolně podílet na složité plánovací práci jsou tyto „vedlejší“ přínosy nesmírně podstatné.“ (Skřičková, 2007, s. 2)

Cyklické a průběžné činnosti procesu komunitního plánování sociálních služeb

Proces plánování sociálních služeb je typický tím, že se určité úkoly či témata v průběhu procesu opakují, znovu se k nim po určitém období (cyklu) vracíme, přestože jsme je již řešili a na určité úrovni zpracovali. „Mezi takto cyklicky se opakující témata patří například:

- popisování sociální situace v daném regionu, které časem přestává být aktuální a ztrácí svoji vypovídající hodnotu,
- zjišťování a ověřování přání a potřeb uživatelů a veřejnosti, neboť není možné toto široké téma postihnout v rámci jednorázového šetření,
- prověřování stanovených priorit – hodnotíme jejich naplňování a zároveň je můžeme měnit, případně svoji činnost obrátit k jiným problémům a oblastem,
- hodnocení plnění úkolů a monitorování dosahovaných výstupů.

V procesu plánování sociálních služeb se ale též zabýváme činnostmi a tématy, která jsou řešena průběžně a prochází procesem plánování jako jeho páteř. Průběžně například:

- udržujeme výměnu informací s veřejností,
- trvale pracujeme na budování partnerství a spolupráce mezi účastníky,
- trvale se vzděláváme v dalších oblastech a dovednostech,
- nabízíme vzdělání v metodě komunitního plánování dalším osobám.,,

(Skřičková, 2007, s. 3)

Proces plánování sociálních služeb je velmi často popisován ve fázích, které říkají, jak jdou jednotlivé úkoly a práce časově za sebou, co se ve které fázi děje a jak na sebe navazují. Takto popsany proces je nutný, protože představuje značné zjednodušení. Při plánování sociálních služeb totiž běží vždy současně několik linií činností a úkolů, které se v určitých bodech sejdou a vytvoří požadovaný výstup. Také je předem určeno, čeho je třeba v komunitním plánování dosáhnout a stanoveny, kterými ukazateli zjistíme, zda se jsme stanoveného, opravdu dosáhli.

„Pro komunitní plánování není jasné cesty. Ta je vždy originální a specifická, určená místními možnostmi (poloha města, věkové složení obyvatel, infrastruktura), zdroji (finanční, personální) a zvolenou strategií. V komunitním plánování sociálních služeb jsou však milníky, bez kterých není plánování kvalitní, úplné nebo ku prospěchu věci:

- získání politické podpory pro plánování sociálních služeb metodou komunitního plánování,
- stanovení a formulace poslání plánování sociálních služeb,

- vytvoření organizační struktury a definování konkrétních kompetencí a odpovědností,
- popsání sociální situace v daném území,
- stanovení priorit,
- zpracování plánu rozvoje sociálních služeb,
- monitorování realizace opatření a aktivit,
- vyhodnocení.

„(Skřičková, 2007, s. 3)

Jde o formálně vyjádřený souhlas politických představitelů lokality s plánováním sociálních služeb a metodou jejich plánování formou usnesení zastupitelstva. Při získávání a dojednávání politické podpory se lze opřít o oficiální dokumenty a zákonné normy - zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. Takto formálně vyjádřený souhlas je dále nutné navázat a provázat s konkrétní odpovědností stanovených osob, tzn. je nutné: stanovit a formálně jmenovat garanta z řad představitelů samosprávy, určit jeho kompetence a odpovědnost, včetně jeho podílu na práci v procesu.

Poslání se obrací do budoucnosti – popisuje, jak bude společná práce vypadat v budoucnu. Poslání je viditelné a praktické vyjádření toho, čeho chcete společně dosáhnout. Je určeno nejen účastníkům procesu, ale hlavně veřejnosti, která není expertem na oblast sociálních služeb. Poslání by mělo být stručné, výstižné a nemělo by se podobat obecnému prohlášení.

Stanovení a formulace poslání plánování sociálních služeb je více než důležitá pro vzájemné vyjasnění společné představy účastníků. Společně dohodnutá a jednoduše vyjádřená představa vyjadřuje poslání procesu. Stanovení poslání je tedy odpovědí na otázku „Proč, z jakého důvodu plánujeme v naší obci rozvoj sociálních služeb?“

Vytvoření organizační struktury a definování konkrétních kompetencí odpovědností je v kvalitním a dlouhodobě udržitelném procesu nezbytnou položkou. Vyžaduje jasnou organizační strukturu, do které se mohou jednotliví účastníci zapojovat a kde existují pravidla a systém pro horizontální i vertikální spolupráci. Je zde stanoveno o čem může daný subjekt v rámci procesu samostatně rozhodovat, co může schvalovat a jsou určeny osoby, skupiny, které zodpovídají za koordinaci nebo řízení a další činnosti. Každý subjekt v organizační struktuře má svůj účel a smysl vyjádřený v zadaných úkolech, náplni, plánech práce, atd. Organizační struktura a v ní určené kompetence je vhodné vedle řádů a pravidel jednání jednotlivých skupin schválit Radou města.

Popsání sociální situace v daném území je nezbytné pro hodnocení celého procesu. Pro další rozhodování o prioritách a směrech plánování je nutné mít shromážděná fakta a informace. Jsou to východiska, která popisují současný stav a aktuální sociální situaci v území, pro které se sociální služby plánují. Popis obsahuje takové informace a data, která jsou pro další postup procesu využitelná a potřebná např. při argumentaci o další strategii a směrech plánovacího procesu. Uvědomme si, že nejde pouze o to, zmapovat a propočítat nespočet údajů, je nutné je i správně interpretovat. Vyzdvihnout ze souhrnu získaných dat ty informace, o které se mohou opřít, které jsou důležité.

Na základě již známých a zjištěných údajů o současném stavu mohou být stanoveny prioritní oblasti. Vychází z aktuálních témat a problémů v sociální oblasti, vznikají na základě diskusí, shrnutí a především dohod o důležitých tématech k dalšímu plánování. Při diskusích o prioritách a jejich stanovování je důležité neopomenout již zvolené poslání a směr strategie, kterou mohou v lepším případě určovat i národní a krajské priority rozvoje sociálních služeb.

Zpracování plánu rozvoje sociálních služeb vyplývá již z výše uvedeného. Plán rozvoje sociálních služeb je výstupem z analýzy existujících zdrojů, z aktivního zjišťování potřeb osob ve stanoveném území (co nejpřesnější interpretace výstupů) a návržení a schválení strategie zajišťování a rozvoje sociálních služeb.

Plán rozvoje sociálních služeb můžeme označit za společnou dohodu uživatelů, poskytovatelů a zadavatelů, ke které se dospělo postupným stanovováním opatření a konkrétních aktivit. Plán říká, jak budeme postupovat ve stanoveném čase (kdo, kdy a s kým co bude dělat a co všechno k tomu potřebuje). Dříve než předložíme zpracovaný plán ke schválení politickým představitelům daného území, snažíme se zatáhnout do dění kolem komunitního plánování i veřejnost. Minimálně ji seznámíme s jeho obsahem a občanům poskytneme dostatek příležitostí se k plánu vyjádřit.

Při monitorování realizace opatření a aktivit znamená, že už při realizaci a plnění konkrétních dohodnutých opatření a aktivit sledujeme, zda se tak děje v souladu se schváleným plánem, ve kterém je navržen i způsob monitorování. Monitorování se děje v průběhu plnění plánu a přináší informace, které lze aktuálně zpracovat do plánu.

Posledním milníkem plánovacího procesu je vyhodnocení. Uskuteční se poté, co uplynulo období, na které byl schválený plán rozvoje sociálních služeb určen. Vyhodnocení se týká celého plánu a porovnáváme ho s výchozím stavem. Vyhodnocení a revize stávajícího plánu pak otevírá další plánovací cyklus a je první částí přípravy další zaktualizované verze plánu.

Účelem vyhodnocení je zjistit, co se změnilo v prioritních oblastech, zda uskutečněné aktivity byly efektivní a účinné, zda se neobjevily nové oblasti a témata, zda se systém, nabídka či kvalita poskytovaných služeb posunuly ve směru naší společné představy.

(Skřičková, 2007, s. 5)

Proces a principy komunitního plánování sociálních služeb

Cílem komunitního plánování je zajistit místní a typovou dostupnost sociálních služeb, najít sociální služby, které jsou potřebné a podpořit jejich rozvoj. Posílit komunikaci a spolupráci mezi sociálními službami, odstraňovat slabá místa v systému. Obecně lze říci, že zjišťujeme potřeby obyvatel a hledáme možnosti jejich uspokojování. Plánování sociálních služeb pomáhá řešit situaci klienta (uživatele), prostřednictvím spolupráce a efektivního využívání stávajících dostupných nástrojů a možností dané lokality.

Principy ukazují jedinečnost této metody jako takové. Vyjadřují hodnoty, které je třeba mít v praxi plánování sociálních služeb na paměti. Do sféry plánování sociálních služeb přináší důraz na aktivní roli uživatelů sociálních služeb a zastoupení jejich zájmů v procesu plánování. Je to proces, který zapojuje široký okruh lidí spolupracovníků do tvořivé práce. Pro kvalitu procesu je na místě opakované ověřování závěrů s přáním lidí. Důraz je kladen na vyjednávání a zplnomocnění veřejnosti kontrolovat postup rozhodování i uskutečňování samotného plánu.

Princip triády komunitního plánování

Na plánování se podílejí:

- potenciální uživatelé a uživatelé sociálních služeb,
- poskytovatelé - tedy ti, kdo poskytují sociální služby,
- zadavatelé, místní samospráva podílející se na řízení sociálních služeb a jejich financování.

Zástupci triády se scházejí v pracovních skupinách nad určitými problémy primárně podle cílových skupin uživatelů. V našem případě na skupinu děti a mládež budou přizváni vedle odboru sociálně právní ochrany dětí a dalších poskytovatelů sociálních služeb i zástupci škol, výchovný poradce, školní psycholog, preventista nebo „vlivná“ osoba, kterou děti akceptují, a kteří jsou schopni tlumočit potřeby mladých (např.: trenér fotbalového týmu).

Podle druhu problému mohou být přizvány i další osoby např. pracovník terénní služby z vedlejšího města, nebo města, kde mají dobrou zkušenost právě s řešeným problémem. Pro proces jako takový je vhodné, když se najde člen vedení města, kterému je sociální oblast blízká. Takový člen pracovní skupiny je schopen zprostředkovat možnosti obce jako takové, jsou mu známy rozhodnutí a priority města. (Skříčková, 2007, s. 4)

Princip rovnosti

- „Každý má právo starat se o věci veřejné a společné. Metoda komunitního plánování propojuje aktivitu občanů s rozhodováním na úřadě.
- Každý má právo se vyjádřit a každý má právo mluvit. Je legitimní mluvit za sebe samotného i bez pověření, funkce či mandátu od zájmové skupiny.

- Nikdo nesmí být vylučován a diskriminován. Organizace a procesy plánování musí zajistit všem účastníkům rovnost postavení a hlasu v průběhu všech jednání. Jedině pak je možná spolupráce, při níž jsou ke společnému prospěchu využity jedinečné znalosti, zkušenosti, dovednosti a nakonec i formální a mocenská postavení jednotlivců.“ (Skřičková, 2007, s. 4)

Legitimitu sociálním službám dávají přání a potřeby uživatelů (budoucích uživatelů). Uživatelům je nutné vytvářet podmínky, aby mohli vyslovovat svá přání a potřeby a tam, kde to jde, je i sami zkoumat. Užitečný je i princip pozitivní diskriminace. Cílem pro uživatele je: „Už nikdy o nás bez nás.“

Princip skutečných potřeb

Analýzy popisující stav sociálních služeb a jejich porovnání s normativy mohou být užitečnou pomůckou pro plánování rozvoje sociálních služeb. Nemohou však nahradit aktivní zjišťování skutečných (ne domnělých) potřeb všech zúčastněných stran.

Princip dohody

Výsledný plán je svého druhu smlouva, ve které se přinejmenším tři strany navzájem zavazují. Svobodný a informovaný souhlas musí být výsledkem svobodné rozpravy a demokratické spolupráce. Dohoda musí být nejen o záměrech, ale také o způsobu a postupu realizace odsouhlasených aktivit. V komunitním plánování má přednost souhlasné rozhodnutí – tj. „dokud nesouhlasí všichni, není odsouhlaseno nic.“ Hlasování je nouzový prostředek, jímž přiznáváme, že se neumíme dohodnout.

Princip „Vše je veřejné“

Plánování sociálních služeb se zabývá věcmi veřejnými. Informace o dění v něm jsou veřejně dostupné a jednání jsou otevřená. Informace o průběhu a výstupech plánování jsou veřejnosti aktivně předávány.

Princip dosažitelnosti řešení

Plánování sociálních služeb může být zaměřeno na jeden nebo více problémů v sociální oblasti. Šíře záběru musí být přiměřená místnímu společenství, jeho podmínkám, přání lidí a lidským i materiálním zdrojům.

Princip cyklického opakování

Komunitní plánování tvoří spirálu, v níž se fáze, témata a mnohé problémy cyklicky opakují a je nutné se jimi znovu zabývat a vyhodnocovat je na nové úrovni vývoje.

Princip kompetence účastníků

V řízení plánování sociálních služeb musí být profesionalita, kompetentní lidé s jasnými zodpovědnostmi a pozicí. Demokratické spolupráci, efektivní rozpravě, uzavírání dohod účinně napomáhá dobrá koordinace, mediace, koučování a řízení stejně jako dovednost budovat týmy, projektově řídit a plánovat.

Princip přímé úměry

Kvalitně probíhající proces plánování je pro komunitu a její občany stejně přínosný jako výstup plánování – vlastní plán. Kvalita výstupů plánování je přímo úměrná kvalitě jeho průběhu. (Skřičková, 2007, s. 4)

3 Praktická část

Cílem praktické části je zmapovat oblast péče o děti a mládež v rámci komunitního plánování v Českém Brodě. Obsahuje seznámení s komunitním plánováním v Českém Brodě, dále popis města krátkým představením zařízení a organizací, které se zabývají problematikou dětí a mládeže. Další kapitoly představují stanovené předpoklady, metodu k jejich ověření a získaná data. V závěru praktické části jsou popsány palčivé problémy v oblasti dětí a mládeže v Českém Brodě a možnosti jejich řešení.

KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ V ČESKÉM BRODĚ

Komunitní plánování vzešlo ze Strategického plánu města, kde se komunitní plánování

sociálních služeb objevilo jako jeden z cílů. Snahou je zmapovat problematiku sociálních služeb na území města a najít co nejefektivnější řešení, které by pomohlo sociální služby přiblížit co nejširšímu počtu obyvatel Českého Brodu, kteří je potřebují.

Ke komunitnímu plánování vede Český Brod snaha vybudovat sociální politiku města a chce ho využít jako program víceletého financování pro neziskové organizace. Zásadní výstupy a veškeré finanční výdaje, které vyjdou z komunitního plánování, budou schvalovány Radou města. Finální komunitní plán sociálních služeb bude předložen zastupitelstvu města.

Pracovní skupiny jsou tři.

- Senioři, zdravotně postižení, duševně postižení, mentálně postižení,
- Děti a mládež, osoby v přechodné krizi,
- Osoby společensky nepřizpůsobivé a osoby závislé na drogách a alkoholu, žijící v konfliktu se společenskými normami,

Pracovní skupiny jsou zastoupeny v souladu s podmínkami triády komunitního plánování. Podle řešeného problému je možné na pracovní skupinu přizvat hosta, např. odborníka v dané problematice, zástupce Policie ČR nebo jiné organizace, které se řešení problému týká. Ze setkání je vyhotoven zápis, který je uveřejněn na webových stránkách města, společně s dalšími dokumenty. Každá skupina má svého vedoucího skupiny, který vede setkání a dohlíží na plnění stanovených úkolů.

Pracovním skupinám nadřízený orgán je Řídící skupina složená z vedoucích skupin a dalších zainteresovaných lidí, např. zastupitelů města. V Českém Brodě byl již v rámci strategického plánování zřízen Výbor pro strategické a komunitní plánování, který je poradním výborem Rady a Zastupitelstva města Český Brod. Řídící skupina je pracovní skupinou Výboru pro strategické a komunitní plánování. Organizační strukturu završuje Rada města, která je podřízená rozhodnutí Zastupitelstva města Český Brod. (Organizační struktura komunitního plánování sociálních služeb je uvedena v příloze č. 1.)

Popis města Český Brod

Český Brod se nachází ve Středočeském kraji, je druhým největším městem bývalého kolínského okresu a žije v něm necelých sedm tisíc obyvatel. Leží východně od Prahy a skládá se ze tří katastrálních území – Český Brod, Liblice, Štolmíř. Městem prochází hlavní železniční tah Praha – Pardubice. Český Brod patří mezi nejstarší česká města a střed města byl vyhlášený v roce 1990 za památkovou zónu.

Vzdělání a výzkum

V Českém Brodě se nacházejí tři mateřské školy, dvě základní školy a nově vybudovaná Základní škola praktická. Zájemcům o středoškolské vzdělání může obec nabídnout Gymnázium a Střední odbornou školu Český Brod. Pro nadané děti nabízí Český Brod Základní uměleckou školu.

Sociální péče a zdravotnictví

V Českém Brodě poskytuje seniorům svoje služby příspěvková organizace Anna Český Brod - sociální služby pro seniory. Další příspěvková organizace Zvoneček Bylany má v péči mentálně postižené jedince. Ve městě je k dispozici Mateřské centrum Kostička anízkoprahové zařízení pro děti a mládež Klub Zvonice. Pravidelně poskytuje v Českém Brodě své služby i občanské sdružení Prostor z Kolína, které zde provádí protidrogovou prevenci a terénní program.

Ze zdravotnických služeb je v Českém Brodě zastoupena nemocnice s poliklinikou, léčebna pro dlouhodobě nemocné, dvě samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé, tři samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, pět samostatných ordinací praktického lékaře – stomatologa a tři lékárny.

Sport

Mezi nejvýznamnější patří fotbalový klub SK Český Brod, který hraje divizi C na fotbalovém stadionu Na Kutilce. V tomto areálu se nachází také atletický stadion sloužící pro oddíl atletiky Tělovýchovná Jednota Slavoj (dále jen TJ) a zdevastované koupaliště, které Město Český Brod získalo v roce 2006 do svého majetku. V blízkosti jsou také tenisové kurty a zdejší tenisový oddíl patří ke špičce v kraji. Nejúspěšnějším oddílem v současnosti je nohejbalový klub TJ Slavoj Český Brod, který získal pět let po sobě titul mistrů České republiky. Ke své činnosti využívá hřiště ve Wolkerově ulici a sportovní hale.

Ve sportovní hale působí také následující oddíly: basketbalu, volejbalu, asociace sportu pro všechny a v dopoledních hodinách ji využívají českobrodské školy. V místní sokolovně pod hlavičkou TJ Sokol Český Brod působí tyto oddíly aerobic, kondiční cvičení, florbal, gymnastika, všestrannost, pilates cvičení, powerjoga, cvičení rodičů s dětmi, věrná garda a volejbal. V Liblicích na místním fotbalovém hřišti hraje TJ Sokol nižší soutěže. Ve Štolmíři formálně existuje TJ Rapid, ale v poslední době nevyvíjí činnost a i hřiště v této části města chátrá. Pro neorganizovaný sport lze využít hřiště u ZŠ Žitomířská nebo tenisový kurt v parku na „Škvárově“, nebo basketbalové hřiště na sídlišti.

Rekreace a relaxace

Město nemá mnoho zařízení s možností rekreace, proto se dá předpokládat postupné vytvoření a odkrytí nových zajímavostí pro turistický ruch. Původní gotické členité a sálové sklepy propojené pod centrální částí města chodbami mohou vytvořit z města atraktivní cíl návštěv. Současně by bylo žádoucí připravit nabídkové trasy okolím (případně ve spolupráci se sousedními sídly) propojení s Černokosteckem a Jevanskem - pro pěší turistiku, cykloturistiku nebo jezdeckví.

Rekreaci a relaxaci obyvatel města slouží městská parková a veřejná zeleň hlavně podél toku Šembery. Velký potenciál se nachází v prostoru Nouzovských rybníků a podobně by místním občanům sloužila jistě i síť turistických cest a cykloturistických tras po okolí. Ubytování může nabídnout Kemp U Podviničního rybníka, který je vzdálen pouze 2 km od Českého Brodu a nabízí možnost ubytování v chatkách či ve stanu a koupání přímo v areálu kempu v rybníce.

Kultura a společenský život

V Českém Brodě působí společnost VOX Bohemica, její dětský pěvecký sbor a komorní orchestr prezentuje klasickou hudbu ve městě i širokém okolí. V Českém Brodě je funkční městská knihovna i kino Svět. V budově kina Městské kulturní a informační centrum pořádá i různá představení jako jsou různé recitály, hudební vystoupení či talkshow. V Českém Brodě funguje také od dubna do září Podlipanské muzeum jako pobočka Regionálního muzea v Kolíně. Od září do prosince probíhají každým rokem taneční kurzy.

Začátkem května se do Českého Brodu každým rokem sjíždějí vlastníci veteránů a jezdí se Českobrodský okruh, jímž bylo navázáno na tradici závodů z první republiky. Tradičními akcemi jsou pak červnový Pochod pohádkovým lesem, podzimní dálkový pochod Českobrodská padesátka či samozřejmě tradiční posvícení. Aktivními spolky na poli kulturního a společenského života jsou skautský oddíl Český Brod, občanské sdružení Leccos, občanské sdružení Magráta či rybáři. Ve městě je Římskokatolická farnost a Farní sbor Českobratrské církve evangelické.

Bezpečnost

Město Český Brod je jako region blízko u Prahy ve zvýšené míře napaden majetkovou trestnou činností a činností spojenou s nedovolenou výrobou a držením omamných látek. Tato činnost působí negativně nejen na občany Českého Brodu, ale také na návštěvníky města. Ve městě také dochází ve zvýšené míře k poškozování veřejného majetku města. Nejvíce frekventované je v tomto ohledu centrum města. Kvůli koncentraci škol, veřejných institucí i soukromých obchodů je tato lokalita nejfrekventovanějším místem ve městě. Dochází zde ve zvýšené míře ke krádežím a loupežím, ale také ke krádežím motorových vozidel a distribuci omamných látek. Kvůli existenci několika barů a restaurací v centru města také dochází často k ničení veřejného majetku a to převážně majetku ve vlastnictví města.

Kriminalitou je zatížena i lokalita nádraží, neboť kombinované nádraží pro železniční i autobusovou dopravu je dle průzkumu organizace Ropid (regionální organizátor pražské integrované dopravy) nejfrekventovanější stanicí příměstské dopravy v rámci pražského integrovaného systému, a protože českobrodský region má spádovost cca 25 tisíc lidí, dochází v tomto prostranství nejen k velkému pohybu lidí, ale také k opuštění osobních automobilů během dojížděky do Prahy a zaměstnání tamtéž. To se stává opět velkým lákadlem pro pachatele majetkové trestné činnosti.

V okolí hřbitova dochází k vloupání do motorových vozidel a k distribuci omamných látek a v lokalitě městské části Štolmíř žijí nepřizpůsobiví lidé, kteří neustále atakují veřejný i soukromý majetek. Městské parky jsou pak hlavně terčem vandalů.

3.1.2 Problematika dětí a mládeže v Českém Brodě

Problematiku dětí a mládeže v Českém Brodě řeší následující instituce:

Městský Úřad Český Brod

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví se zabývá sociálně právní ochranou dětí (dále jen OSPOD), kam spadá i náhradní rodinná péče a kurátor pro mládež. V rámci sociálně právní ochrany poskytuje poradenství a vykonává funkci opatrovníka nezletilých dětí, podává soudu návrhy na výchovná opatření. Sleduje výkon ústavní výchovy a vývoj dětí, které byly umístěny do výchovy jiných občanů než rodičů. V rámci možností provádí terénní práci.

Pracovníci odboru spolupracují se školami, soudy, Policií České Republiky, lékaři a dalšími institucemi dle potřeb při ochraně práv a oprávněných zájmů nezletilých dětí. Z pohledu legislativy se OSPOD opírá především o Zákon 94/1963 Sb., o rodině a Zákon 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Pedagogicko-psychologická poradna, pracoviště Český Brod

Pedagogicko-psychologická poradna je zřízena Středočeským krajem a ambulantně poskytuje poradenství dětem a mládeži ve věku 3-19 let. Dále poskytuje poradenskou činnost v oblasti poruch učení a přezkum školní zralosti. Provozní doba PPP je ve dnech úterý až pátek od 7:00 do 15:00 hod. Služba nevyžaduje finanční spoluúčast uživatele. Kapacita poradny je dosti vytížená.

Základní škola a Praktická škola, Český Brod, Žitomířská ulice

Patří do systému speciálního školství a poskytuje žákům základní a střední vzdělání. Základní vzdělání je poskytováno ve dvou typech základní školy:

- **základní škola praktická** - určená dětem se specifickými poruchami učení, hraničními formami a lehkou mentální retardací,
- **základní škola speciální** - určená dětem s těžšími formami mentálního postižení, dětem s kombinací různých typů a stupňů postižení.

Střední vzdělání neprofesního typu je určeno absolventům klasických základních škol a všech typů škol speciálního školství, které se z různých příčin nemohou vzdělávat v odborném učilišti nebo jiných středních školách. Jde o praktickou školu dvouletou, kdy po úspěšném absolvování a složení závěrečné teoretické a praktické zkoušky absolvent obdrží vysvědčení o závěrečné zkoušce, čímž získá střední vzdělání bez výučního listu.

Pro zájemce bez základního vzdělání škola organizuje kurzy pro získání základů vzdělání, které mohou navštěvovat uchazeči, kteří nikdy neplnili nebo zcela nesplnili povinnou školní docházku (tj. nemají absolvováno nic nebo několik z 9 let povinné školní docházky), jde převážně o dospělé osoby s mentálním postižením. Absolvent po složení závěrečné zkoušky obdrží Osvědčení o absolvování kurzu a získá tím dle školského zákona základy vzdělání, čímž se může dále vzdělávat na středních školách odpovídajících jeho schopnostem.

Pro děti s odkladem povinné školní docházky a děti starší 5 let s postižením škola organizuje přípravný stupeň základní školy speciální, ve kterém se dítě může vzdělávat až do nástupu do některého typu základních škol (tj. max. do 8 let věku). Dostává místo vysvědčení osvědčení o absolvování ročníku přípravného stupně. Toto je velmi vhodné zejména pro děti s diagnostikovanými vývojovými a výukovými problémy pocházející z nepodnětného rodinného prostředí, které nenavštěvují MŠ apod.

Škola se pravidelně prezentuje na mimoškolních akcích, kde jsou žáci mimořádně úspěšní. Pravidelně prezentují výrobky žáků na Jarní výstavě v prostorách Šatlavy v Českém Brodě. O Vánocích a Velikonocích žáci představují vlastní výrobky přímo ve škole. Při této akci mají možnost ukázat prostory své školy svým rodičům, kamarádům a známým.

Školu pravidelně navštěvuje koordinátor Klubu Zvonice, který pracuje jako asistent pro žáky ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí a pomáhá učitelům při řešení různých problémů. (Zdroj: ředitelka ZŠ a PrŠ Český Brod)

Základní škola Žitomířská ulice

Školu v tomto školním roce navštěvuje 422 žáků v 18 třídách a vyučuje zde 32 pedagogů. Vedle hlavní budovy je asfaltové hřiště, ke škole patří rovněž rozsáhlý pozemek se školní zahradou a budova pro výuku pěstitelských prací. Na školní zahradě je víceúčelové hřiště s umělým povrchem a zahradní areál s učebnou v přírodě pro pobyt dětí docházejících do školní družiny. Nad školními pozemky je vybudováno hřiště na nízké lanové aktivity a chovatelský areál.

Na škole pracuje školní psycholog, který je k dispozici dětem i rodičům, dále metodik prevence sociálně patologických jevů a výchovný poradce. Funguje zde školní parlament tvořený ze zástupců dětí jednotlivých tříd. Ten se pravidelně schází 1x měsíčně s ředitelkou školy, metodikem prevence a s výchovným poradcem, aby společně řešil některé otázky, které se týkají života školy. Na chodbách jednotlivých budov jsou umístěny schránky důvěry.

Škola nabízí žákům bohatou zájmovou činnost. V rámci povinné výuky si žáci mohou vybrat z nabídky různých volitelných předmětů podle svých schopností např. informatiku, sportovní výchovu, vedení domácnosti, základy administrativy, přírodovědná praktika, konverzaci v cizím jazyce, výtvarné techniky, zdravotní tělesnou výchovu.

Škola pořádá vždy v měsíci listopadu nebo prosinci Dny otevřených dveří a budoucí prvňáčky zve v měsíci lednu na účast ve výuce v prvních třídách. V měsíci červnu nabízí veřejnosti již tradiční výstavu prací žáků školy v Podlipanském muzeu. Zajišťuje kulturní vystoupení při různých oslavách a akcích ve městě (Závody veteránů, Brodění), výstavy v Městském kulturním a informačním centru v Českém Brodě a další.

Žáci školy se podle zájmu účastní celé řady sportovních a dalších vědomostních a výtvarných soutěží v rámci místních, okresních a krajských kol. (Zdroj: ředitelka ZŠ Žitomířská)

Základní škola Tyršova ulice

Škola má 510 žáků, 34 pedagogů, téměř polovina žáků dojíždí z okolních vesnic. Školní metodik prevence zde pracuje od roku 2006, na zkrácený 0,2 úvazek a poskytuje konzultace rodičům i žákům. Spolupracuje s PPP v Českém Brodě, kdy v případě výskytu sociálně patologického chování konzultuje výsledky vyšetření.

Škola nabízí celou řadu mimoškolních aktivit. K pravidelným dlouhodobým aktivitám patří sportovní hry, florbal, gymnastika, keramika, ruční práce, výpočetní technika, recitační kroužek, klub mladých diváků, kroužek anglické konverzace. Jednorázové aktivity jsou realizovány po domluvy žáků s učiteli a rodiči, nápady vznikají při neformálních rozhovorech. Některé třídy přespávají v budově školy s učiteli, vymýšlejí společenské hry a připravují pokrmy pro spolužáky.

Škola organizuje pobytové adaptační kurzy pro učitele, rodiče i žáky. Jedná se o několikadenní pobytový kurz, jehož cílem je seznámení s novými lidmi, spolužáky a vytvoření pozitivních vazeb za pomoci O.s. K-Prostor, výchovného poradce a metodika prevence. (Zdroj: ředitel ZŠ Tyršova)

NESTÁTNÍ SOCIÁLNÍ SLUŽBY ŘEŠÍCÍ PROBLEMATIKU DĚTÍ A MLÁDEŽE V ČESKÉM BRODĚ

Občanské sdružení LECCOS

Občanské sdružení LECCOS nabízí sociální služby občanům Českého Brodu a blízkého okolí: registrovanou sociální službu Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Klub Zvonice a služby Mateřského centra Kostička.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež - Klub Zvonice

Program služeb je zaměřený na volný čas, vzdělávání a poradenství ve vztazích a jiných osobních záležitostech. Tyto služby podporují začlenění dětí a mládeže mezi ostatní vrstevníky.

Cílovou skupinou NZDM Klub Zvonice jsou neorganizované děti a mládež ve věku 6 až 20 let, které se pohybují v lokalitě města Český Brod a okolí, jejichž vývoj by mohly ohrozit nebo ohrožují:

- komplikované životní události: rozpad rodiny, nové partnerské vztahy rodičů, časté stěhování, školní problémy,
- konfliktní společenské situace: delikventní činnost, generační konflikty, konflikty v lokalitě,
- negativní zkušenosti: konflikty ve vrstevnických skupinách, sexuální zneužívání, návykové látky,
- problémy spojené s dospíváním.

Cíle zařízení

Snahou pracovníků zařízení je vhodným způsobem aktivizovat tvůrčí potenciál cílové skupiny a umožnit dětem okusit zážitky, pozitivní zkušenosti a nové dovednosti, které by jinak nezažily. Dále zprostředkovat dětem a mládeži řešení problémů, ať už osobních, nebo které hrozí z vyhocení různých společenských konfliktů a předchází sociálně patologickým jevům.

Využití sociální služby NZDM je bezplatné.

Tabulka č.1 – program v Klubu Zvonice

Program NZDM Klub Zvonice		
Pondělí	15.30 - 19.00	Volný klub
	16.00 - 18.00	Sport a hry
Úterý	15.30 - 19.00	Volný klub
	16.00 - 18.00	Výtvarná činnost
Středa	15.30 - 19.00	Volný klub
	16.00 - 18.00	Ruční práce
Čtvrtek	15.30 - 19.00	Volný klub
	16.00 - 18.00	Komunikace
Pátek	15.30 - 19.00	Klub pro děti starší 12-ti let "Nud' se, jak umíš"
	16.00 - 18.00	

Občanské sdružení Prostor

Terénní programy Občanského sdružení Prostor

Terénní program je zaměřen na práci s uživateli omamných a psychotropních látek a jejich blízké sociální okolí. V rámci primární prevence jsou cílovou skupinou problémoví a závislí uživatelé omamných a psychotropních látek. Sekundární prevence je zaměřena na experimentátory, jejich rodinné příslušníky, sexuální partnery a osoby blízké. Klienti nejsou omezeni určitým věkem a často se ocitají v obtížné životní situaci.

Služba je dostupná denně, mimo víkendů od 10 do 18 hod a je zcela bezplatná. Terénní pracovníci svou práci vykonávají ve smíšené dvojici (muž, žena). Celková kapacita služby je naplněna, pokud každý z pracovníků poskytuje službu jednomu danému klientovi, přičemž je možné, aby oba pracovníci poskytovali službu skupině klientů. Následující tabulka znázorňuje počty výkonů terénních programů ve městě Český Brod za rok 2007.

Tabulka č. 2 – počty výkonů terénních programů ve městě Český Brod za rok 2007.

Rok	2007
Kontakty	434
První kontakty	50
Počet osob	82
Počet oslovených osob	51
Gender poměr (muži/ženy)	65/17
Průměrný věk	25,49
Výměnný injekční program	318
IN*	5319
OUT**	5601
Případová práce	27
Informace	167
Odkazy	348
Nálezy	173
Počet užívaných drog***	P. 35/ S.I. 7/ S.I.L. 7/ H. 19/ EX. 1/ THC 5/ INH 1

Vysvětlivky:	
*	počet přijatých injekčních stříkaček, injekčních jehel
**	počet vydaných injekčních stříkaček, injekčních jehel
***	P. - pervitin, S.I. - subutex legálně, S.I.L. - subutex ilegálně,
	H. - heroin, LSD - halucinogeny, THC - marihuana,
	INH - inhalační látky, rozpouštědla, ředidla

Zdroj: O.s. Prostor

Kvantitativní kritéria hodnocení se opírají o statistická data na základě standardních formulářů (denní výkaz, in-come, testy, služby mimo denní výkaz). Program používá celostátně standardizovaný a průběžně aktualizovaný systém evidence Freebase. Tento databázový nástroj umožňuje kvalitní evidenci počtu klientů, kontaktů a poskytovaných služeb včetně statistických výstupů.

Program primární prevence Občanského sdružení Prostor

„Primární prevenci chápe Občanské sdružení Prostor (dále jen O.s.) jako proces vedoucí ke zdravým životním postojům.“

Zážitkové interaktivní programy pro třídní kolektivy základních a středních škol zaměřené na prevenci sociálně negativních jevů. Tříhodinové bloky jsou zaměřeny na témata, jako jsou konflikty v třídním kolektivu, rasismus, xenofobie, šikana, experimentování či užívání návykových látek a další.

Jednotlivé bloky primární prevence přispívají k tomu, aby si cílová skupina včas osvojila znalosti, dovednosti a stabilní postoje podporující zdravý životní styl a aby je dokázala ve svůj prospěch využít v reálném životě.

Hlavní důraz klademe na dlouhodobou primární prevenci, která je určena žákům druhého stupně ZŠ. Lektorská dvojice zde „provází“ žáky čtyřmi bloky v každém školním roce od 6. do 9. třídy. Pracujeme zážitkovou formou, postoje a hodnoty získané touto cestou mají delší životnost.

Ke každému z vybraných bloků automaticky nabízí O.s. Prostor zdarma ukázkový blok pro pedagogy. Školu chápe O.s. Prostor jako výchovně-vzdělávací instituci, která je partnerem a při naplňování cílů primární prevence proto plně ctí a respektují práci učitelů. Spolupráce se školou je postavena na otevřené komunikaci, dlouhodobosti, důvěryhodnosti a spoluodpovědnosti. Je zde snaha spoluutvářet ve škole bezpečné prostředí pro otevřené sdělování názorů, diskusi a prožitků.

O.s. Prostor se snaží přístupnou formou otevírat riziková témata, bourat mýty, diskutovat, nekritizovat, naslouchat.

Služby, které O.s. Prostor nabízí:

- program jednorázové primární prevence,
- program dlouhodobé primární prevence,
- adaptační kurzy,
- exkurze do K-centra, exkurze do nízkoprahového klubu Kotelna,
- přednášky pro pedagogy a rodiče,
- poradenství pro školu a rodiče.

PRŮZKUM A VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Cíl průzkumu – zmapovat využívání volného času dětmi a mládeží ve vybraném vzorku respondentů, zjistit informovanost o Klubu Zvonice a nahlédnout do problémů dětí a jejich schopnosti vědět, na koho se mohou obrátit pro radu.

Stanovení předpokladů

1. předpoklad: Děti tráví více než polovinu svého volného času pasivně, u televize či u počítače.
2. předpoklad: Nejčastější problém, při kterém děti nevědí na koho se obrátit, jsou problémy v rodině.
3. předpoklad: Nejčastější problém, při kterém budou dotazovaní vědět, na koho se obrátit je problém s prospěchem.
4. předpoklad: Více než polovina dotázaných ví o existenci klubu Zvonice, navštívila by ho čtvrtina z nich.

Použité metody

Byl použit nestandardizovaný dotazník s otevřenými i uzavřenými otázkami, (viz příloha č. 3.). První až třetí otázka zjišťují pohlaví, věk a bydliště respondenta, tyto otázky patří mezi úvodní otázky dotazníku.

Třetí a čtvrtá otázka má zjistit místo a náplň volného času respondentů. Tyto otázky potvrdí či vyvrátí první předpoklad. Byly zvoleny polootevřené a otevřené otázky z důvodu co nejpresnějších informací. Šestá otázka zjišťuje, zda by se chtěl respondent věnovat něčemu jinému ve svém volném čase a pokud ano, je mu dán prostor toto vyjádřit. Sedmá otázka zjišťuje, zda je respondent spokojen s tím, jak využívá volný čas. Další dvě otázky řeší, zda respondentovi někdo nebo něco brání nebo naopak pomáhá v tom, aby využíval svůj volný čas podle svých představ. Má na výběr z několika možností i volbu jiné možnosti.

Desátá až čtrnáctá otázka zjišťuje respondentovi informace o nízkoprahovém Klubu Zvonice. Konkrétně tedy, zda respondent ví, že Klub Zvonice existuje, odkud se to dozvěděl, jestli tam už byl a jaká byla jeho prvotní motivace k návštěvě klubu. Poslední otázka v této oblasti má snahu zmapovat, které aktivity provozované v klubu Zvonice jsou pro respondenta lákavé.

Následující otázky se týkají druhého a třetího předpokladu. Zaměřují se na informovanost dětí o tom, kdo jim může být při určitých problémech nápomocen, zda mají jasno, na koho se obrátí. V patnácté otázce má respondent napsat, na koho se může obrátit, pokud by měl problém s prospěchem, návykovými látkami, se šikanou, v rodině, s kamarády, se záškoláctvím nebo jinými osobními problémy. Šestnáctá otázka zjišťuje, zda se respondent setkal s tím, že potřeboval poradit, ale nebylo kam zajít. Poslední otázka je dobrovolná a umožňuje respondentu napsat, s čím potřeboval poradit, ale nebylo kam pro radu zajít.

Popis zkoumaného vzorku

Cílovou skupinou jsou děti druhého stupně základní školy z Českého Brodu, Štoltmíře a Liblic. Dotazníky byly distribuovány v základních školách ve městě, zajišťují anonymitu respondentů.

- vzorek A představuje základní školu Žitomířská, zúčastnilo 26 osob, ve věku 12-15 let
- vzorek B základní školu Tyršova, dotazování se účastnilo celkem 25 žáků, ve věku 11-16 let
- vzorek C je základní a praktická škola Českém Brodě dotazování se účastnilo 9 žáků, ve věku 12- 16 let

Ve spolupráci s vedením škol bylo rozdáno pokaždé 30 dotazníků, ale z důvodu bydliště v okolních obcích a věku nad 16 let bylo zpracováno 26 dotazníků pro vzorek A, 25 dotazníků pro vzorek B a 9 dotazníků pro vzorek C.

Získaná data a jejich interpretace

Otázka č. 1 - pohlaví respondentů

Tabulka č. 3 – pohlaví respondentů

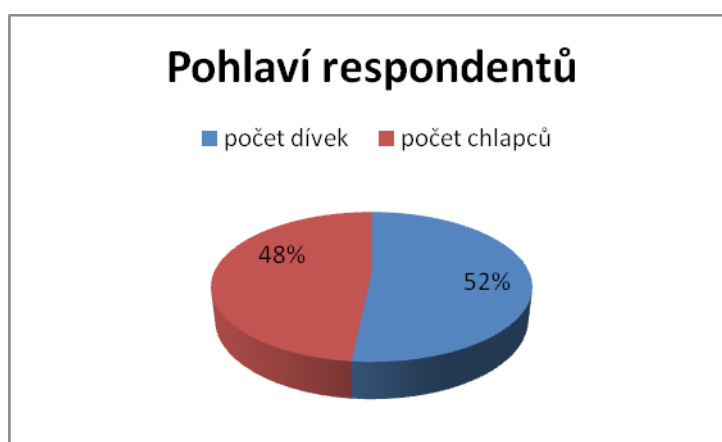
pohlaví respondentů	počet dívek	počet chlapců	celkem
vzorek A	17	9	26
vzorek B	12	13	25
vzorek C	2	7	9
Celkem	31	29	60

V základní škole vzorku A se dotazování zúčastnilo 26 osob, z toho 17 děvčat a 9 chlapců.

V základní škole vzorku B se účastnilo celkem 25 žáků, z toho 12 děvčat a 13 chlapců. Z devíti žáků

ze základní školy vzorku C, byly 2 dívky a 7 chlapců. Následující graf názorně ukazuje rozložení pohlaví respondentů v procentech.

Graf č. 1 – pohlaví respondentů

Otázka č. 2 - Věk respondentů

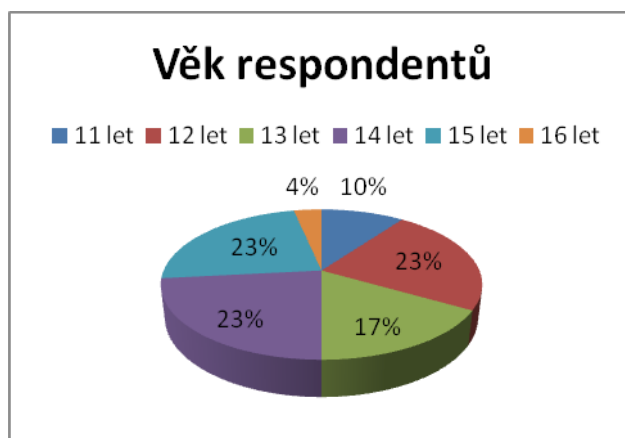
Tabulka č. 4 – věk respondentů

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
11 let	0	6	0	6
12 let	3	9	2	14
13 let	9	1	0	10
14 let	6	4	4	14
15 let	8	4	2	14
16 let	0	1	1	2

Dotazování se účastnilo 14 dvanáctiletých, 14 čtrnáctiletých a 14 patnáctiletých žáků. Dále 10 žáků třináctiletých, 6 jedenáctiletých a dva šestnáctiletí žáci základních škol. Dotazování se účastnili hlavně žáci ve věku dvanáct, čtrnáct

a patnáct let. Relativně hojně je zastoupena věková skupina třináct let a méně už věková skupina jedenáct let. Nejméně jsou zastoupeny názory šestnáctiletých žáků. Následuje graf, kde je věk respondentů znázorněn v procentech.

Graf č. 2 – věk respondentů

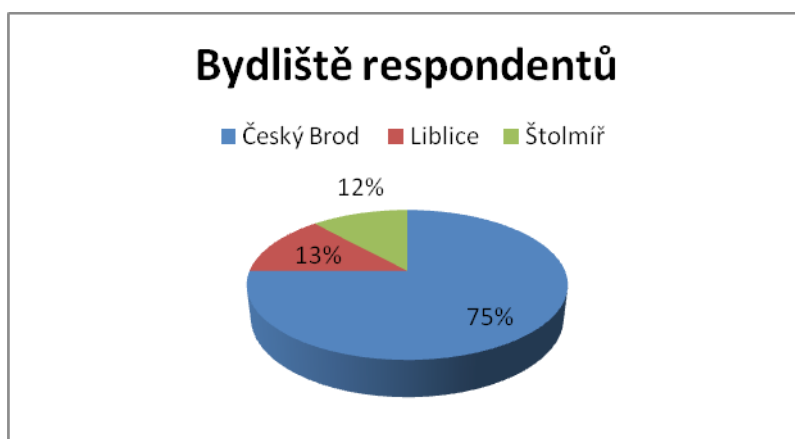
Otázka č. 2 - Bydliště respondentů

Tabulka č. 5 – bydliště respondentů

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
Český Brod	21	20	4	45
Liblice	4	4	0	8
Štolmíř	1	1	5	7

V tabulce č. 5 vidíme, že z celkového počtu 60 respondentů, bylo 45 z Českého Brodu, 8 z Liblic a 7 ze Štolmíře. Jak je přehledně vidět z tabulky č. 5, většina respondentů ze vzorku C, tedy ze základní a praktické školy, je ze Štolmíře.

Graf č. 3 – bydliště respondentů

Otázka č. 4 – respondenti určovali místo, kde tráví svůj volný čas nejčastěji

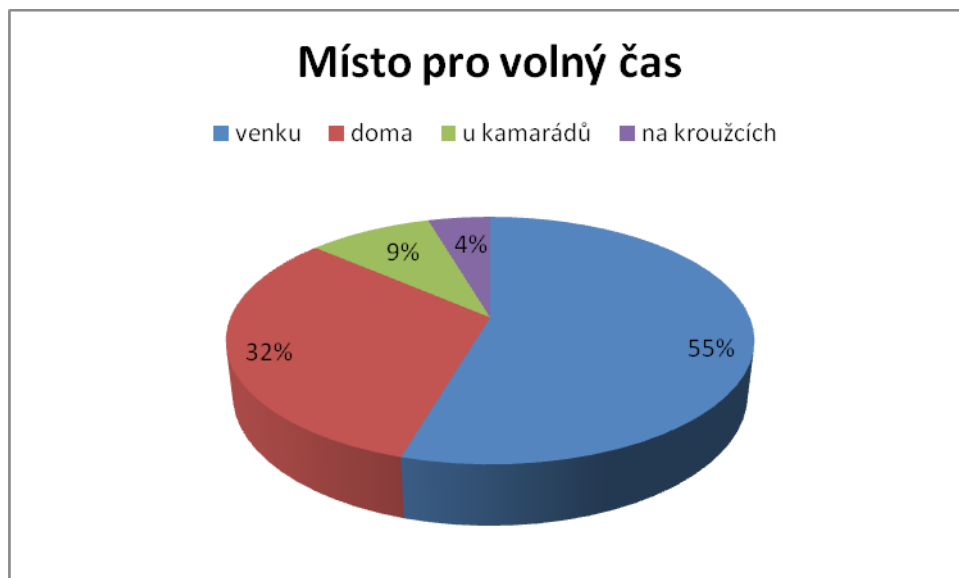
Tabulka č. 6 – místo pro volný čas respondentů

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
venku	20	13	3	36
doma	4	11	6	21
u kamarádů	2	3	1	6
na kroužcích	0	3	0	3

Jak zobrazuje tabulka č. 6, více než polovina oslovených tráví svůj volný čas venku, celých 55% (36 dotázaných). 32% uvedlo, že ho tráví doma (21 dotázaných). Jako jinou možnost uvedlo 9% z dotázaných žáků, že tráví čas u kamarádů (6 dotázaných) a 4% uvedla, že jsou nejčastěji na kroužcích (3 dotázání).

Z odpovědí vyplývá, že většina dětí tráví svůj volný čas venku, mimo dohled dospělých.

Graf č. 4 – místo pro volný čas respondentů v procentech

Otázka č. 5 – respondenti určovali způsob, jakým nejčastěji, často a méně často tráví svůj volný čas.

- Nejčastější způsob trávení volného času

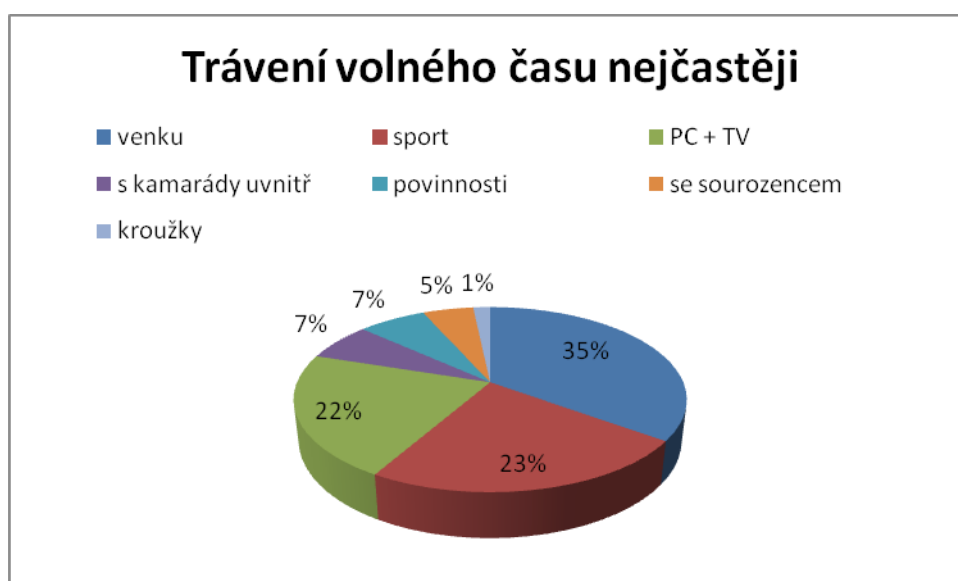
Tabulka č. 7 – nejčastější způsob trávení volného času respondentů

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
venku	11	9	1	21
sport	8	4	2	14
PC + TV	4	5	4	13
s kamarády uvnitř	1	3	0	4
povinnosti	0	2	2	4
se sourozencem	3	0	0	3
kroužky	0	1	0	1

V tabulce č. 7 je vidět, že celkem 21 respondentů uvedlo, že tráví svůj volný čas venku a to buď sami, nebo s kamarády. 14 respondentů uvedlo, že nejčastěji tráví svůj volný čas sportováním. 13 respondentů hraje na počítači nebo sleduje televizi. 4 respondenti tráví čas na návštěvě u kamarádů a stejný počet zmiňuje povinnosti např.: nakupování či pomoc v domácnosti. 3 dotazovaní jsou nejčastěji se sourozencem a jeden respondent se ve svém volném čase věnuje nejčastěji kroužkům.

Stejně jako v předešlé otázce se zde ukazuje, že děti tráví hodně času venku, ať už s kamarády, nebo sami. Jak ukazuje graf č. 6, 35% respondentů uvedlo, že nejčastěji tráví svůj volný čas venku. Na druhé pomyslné příčce se umístil sport, kdy se 23% respondentů věnuje nejčastěji ve svém volném čase sportu. 22% dotazovaných uvedlo, že nejčastěji tráví svůj volný čas pasivně u počítače či televize. Hlavně televize hraje velkou roli v trávení volného času u dětí ze vzorku C, 4 děti z devíti jsou nejčastěji u televize nebo u počítače. Povinnosti správně nepatří do volného času dětí, ale možná interpretace je, že tyto děti vnímají svůj volný čas jako omezený.

Graf č. 5 – nejčastější způsob trávení volného času respondentů v procentech

- Častý způsob trávení volného času

Tabulka č. 8 - častý způsob trávení volného času respondentů

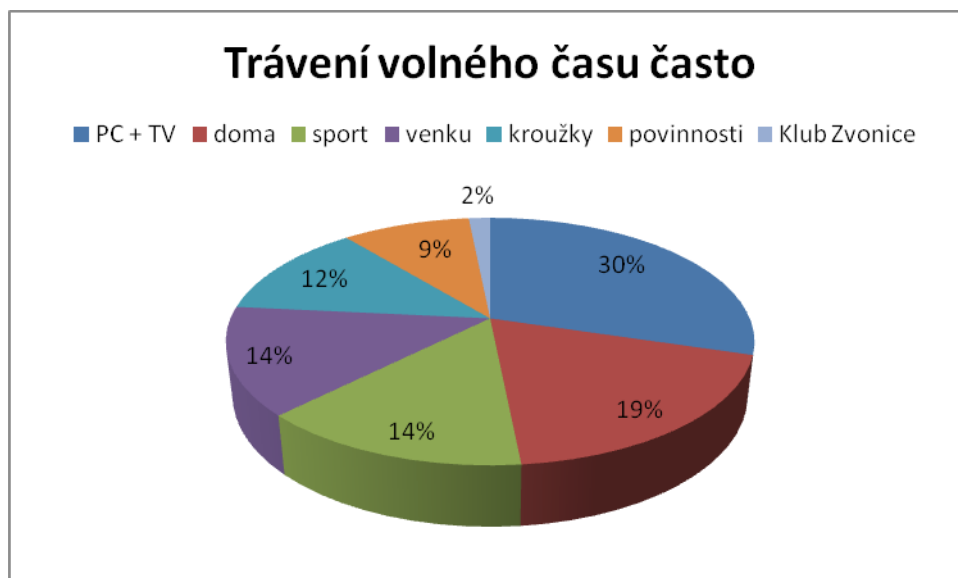
	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
PC + TV	8	8	3	19
Doma	8	3	1	12
Sport	3	5	1	9
Venku	3	4	2	9
kroužky	3	5	0	8
povinnosti	0	4	2	6
Klub Zvonice	1	0	0	1

Tabulka č. 8 znázorňuje, častý způsob, kterým respondenti tráví svůj volný čas. V 19 případech uvádí počítač a televize, ve 12 případech pobyt doma, následuje s 9 případy sport a pobyt venku. 8 respondentů uvedlo, že často tráví svůj volný čas na kroužcích, 6 respondentů uvedlo povinnosti a jeden Klub Zvonice.

V této otázce již počítač a televize jasně převažuje. Jak znázorňuje graf č. 7, 30% respondentů odpovědělo, že často tráví svůj volný čas na počítači nebo u televize. Pobyt doma dotazované děti vyplňují četbou (3 respondenti), relaxací, hrou, či poslechem hudby; pobyt venku cvičením psa nebo procházkami s ním.

V této otázce již počítač a televize jasně převažuje. Jak znázorňuje graf č. 7, 30% respondentů odpovědělo, že často tráví svůj volný čas na počítači nebo u televize. Pobyt doma dotazované děti vyplňují četbou (3 respondenti), relaxací, hrou, či poslechem hudby; pobyt venku cvičením psa nebo procházkami s ním.

Graf č. 6 – častý způsob trávení volného času respondentů v procentech

- Méně častý způsob trávení volného času

Tabulka č. 9 - méně častý způsob trávení volného času respondentů

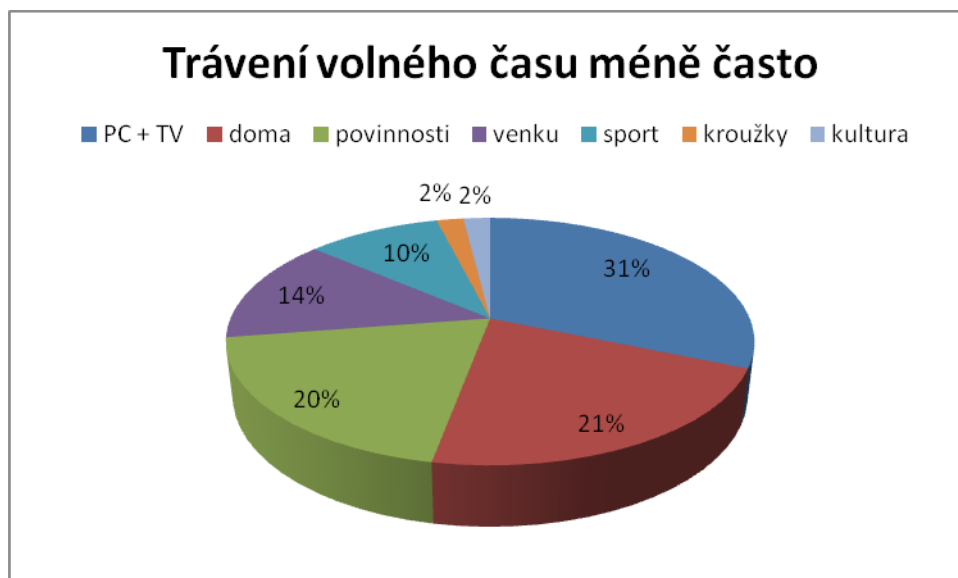
	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
PC + TV	6	10	0	16
Doma	9	2	0	11
povinnosti	3	4	3	10
Venku	1	3	3	7
Sport	3	1	1	5
kroužky	1	0	0	1
Kultura	1	0	0	1

Tabulka č. 9 opět ukazuje, že méně častý, ale přesto zmiňovaný způsob trávení volného času dotazovaných dětí je opět pasivní počítač a televize (16 dotazovaných). Pobyt doma uvedlo 11

dotazovaných a 10 respondentů zvolilo za méně častý způsob trávení volného času plnění povinností. 7 respondentů tráví méně často svůj volný čas pobytem venku (7 dotazovaných), sportovním vyžitím (5 dotazovaných), na kroužcích (1 respondent) a 1 respondent na kulturních akcích (kino).

Přes 30% dotazovaných tráví méně často svůj volný čas u televize nebo u počítače, 21% pobývá doma a 20% vnímá jako náplň svého volného času povinnosti, které musí plnit.

Graf č. 7 – méně častý způsob trávení volného času respondentů v procentech

Otázka č. 6 – respondenti měli zvážit, zda by se chtěli ve volném čase věnovat něčemu jinému, popřípadě čemu

Tabulka č. 10 - ochota respondentů věnovat se ve volném čase něčemu jinému

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
Ne	16	16	6	38
Ano	10	9	2	21
plavání, koupání	3	4	0	7
Tanec	2	1	1	4
sportovní vyžití	1	2	1	4
zajímavé kroužky	2	0	0	2

V tabulce č. 10 vidíme, že 38 dotazovaných je spokojeno s tím, jak tráví svůj volný čas, protože nechtějí dělat nic jiného. 21 dotazovaných má

opačný názor a 7 z nich by se chtělo věnovat plavání, 4 respondenti by chtěli tančit a 2 chybí zajímavé kroužky.

Graf č. 8 – ochota něco měnit s ohledem na způsob trávení volného času

Graf č. 12 znázorňuje, že přes 60% respondentů se nechce věnovat něčemu jinému, než se do této chvíle ve svém volném čase věnuje. Plavání zahrnuje jak závodní formu, tak i koupání s přáteli na koupališti. Z tance je mezi dotazovanými velmi oblíben

Hip-hop. Ne všichni respondenti chtějí svůj volný čas trávit aktivně, jeden dotazovaný si přál více poslouchat hudbu a více hrát na počítači. Na druhé straně určité odpovědi lze interpretovat, jako zklamání nad možnostmi vyžití v Českém Brodě, dotazované děti hovoří o nuditě, kterou zažívají, když jsou venku. V jednom dotazníku se objevilo přání respondenta o klubovnu, kde by se mohly děti scházet.

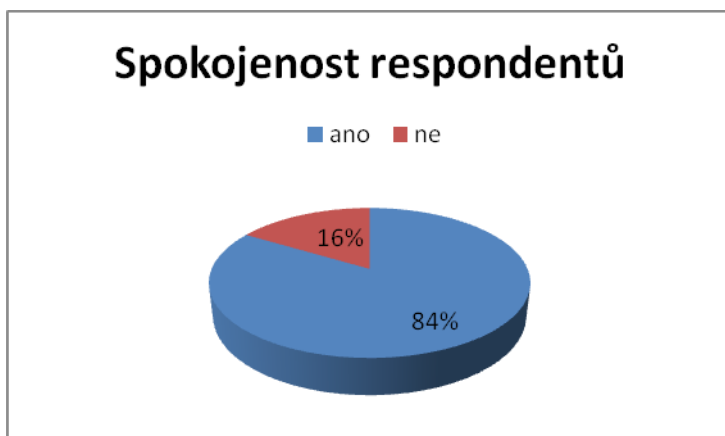
Otázka č. 7 – respondenti měli uvést, zda jsou spokojeni s tím, jak tráví svůj volný čas

Tabulka č. 11 - spokojenost respondentů

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
ano	24	19	8	51
Ne	2	7	1	10

Jak je vidět v tabulce č. 10, dotazovaní jsou spokojeni s tím, jak využívají svůj volný čas. Graf č.9: 84% je spokojeno, zbylých 16% nikoli.

Graf č. 9 – spokojenost respondentů v procentech

Otázka č. 8 – respondenti měli zvážit, zda si myslí, že jim někdo nebo něco brání v tom, jak svůj volný čas využívají

Tabulka č. 12 - zábrany ve využívání volného času

	ne	ano	mnoho povinností	rodiče	není kde	není s kým	málo vyžití
vzorek A	14	12	6	5	1	2	0
vzorek B	12	13	11	2	3	2	2
vzorek C	6	3	1	0	1	1	0
celkem	26	25	17	7	4	4	2

Graf č. 10 – zábrany ve využívání volného času respondentů v procentech

Dotazovaní vnímají zábrany ve využívání volného času takřka přesně napůl, 51% respondentů si nemyslí, že by jim někdo nebo něco bránilo v tom, jak využívají svůj volný čas, 49% však určité zábrany vnímá. V tabulce č. 12 jsou tyto zábrany uvedeny.

Jak už bylo znát v předchozích otázkách, děti si myslí, že jim nejvíce ve využívání volného času brání nedostatek volna pro sebe (17 respondentů), tedy mnoho povinností, které jsou na ně kladeny. Na druhém místě stojí rodiče, kteří brání respondentům ve využívání volného času. Možná interpretace je, že děti mají jiné představy o svém volném času než jejich rodiče.

Otázka č. 9 – respondenti měli zvážit, zda si myslí, že jim někdo pomáhá v tom, jak svůj volný čas využívají

Tabulka č. 13 - pomoc ve využívání volného času

	ano	ne	kamarádi	rodiče	nikdo	škola	sourozenci
vzorek A	15	11	11	5	2	1	0
vzorek B	14	11	7	8	3	1	2
vzorek C	3	6	1	2	2	0	0
celkem	29	22	18	13	5	2	2

Graf č. 11 – pomoc při využívání volného času v procentech

Jak ukazuje graf č. 11 celých 53 % respondentů si myslí, že jim někdo pomáhá při výběru aktivit volného času. Úplný opak si myslí 47 % respondentů. Nejvíce děti pocítují pomoc a podporu kamarádů (19 respondentů) a hned jsou opět rodiče (15 respondentů).

Ve vzorku C jsou na prvním místě rodiče, kde ze tří kladně odpovídajících dvěma respondentům pomáhají rodiče a pouze jednomu kamarádi. Opačná situace je ve vzorku A, kde z 15 kladně odpovídajících respondentů pomáhají rodiče pouze v 5 případech a kamarádi u 11 respondentů. Situace u vzorku B je vyrovnaná, pouze s mírnou převahou pomoci rodičů. *Rodiče hrají velkou roli v náplni volného času dětí, jsou zastánci i obránci volnočasových aktivit. Spokojenost dětí se svým volným časem se odvíjí tedy hlavně od míry shody v představách o ideálně stráveném volném čase.*

Otázka č. 10 – respondenti měli odpovědět, zda vědí o existenci Klubu Zvonice v Českém Brodě

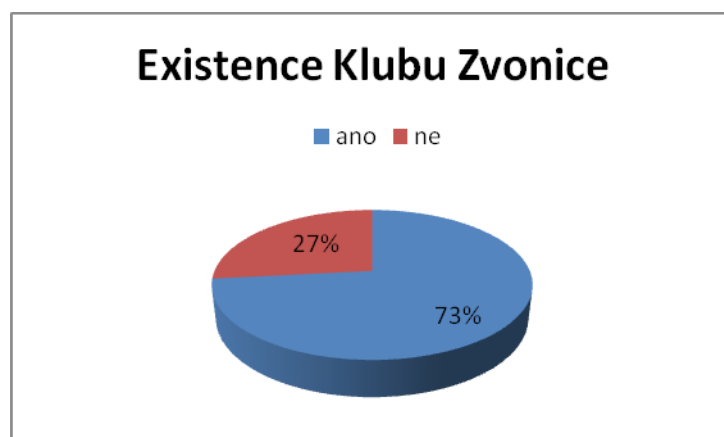
Tabulka č. 14 - existence Klubu Zvonice

	ano	ne
vzorek A	24	2
vzorek B	12	13
vzorek C	8	1
celkem	44	16

73% dotazovaných ví o existenci Klubu Zvonice v Českém Brodě, 27% dotazovaných tuto informaci nemá.

Zajímavé je, že velmi dobrá informovanost panuje na škole ve vzorku A i ve vzorku C, kde většina respondentů Klub Zvonice zná. Jiná situace je na škole vzorku B, kde polovina dotazovaných o Klubu vůbec nevěděla.

Graf č. 12 - ukazuje poměr informovanosti o Klubu Zvonice.

Graf č. 12– existence Klubu Zvonice v procentech

Otázka č. 11 – respondenti měli uvést, odkud o Klubu Zvonice vědí

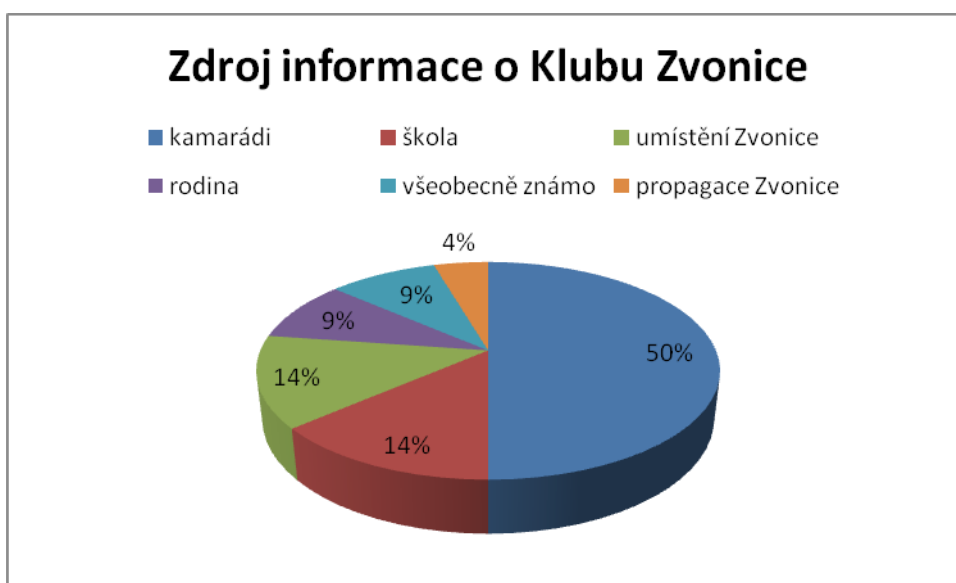
Tabulka č. 14 - zdroj informací o Klubu Zvonice

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
kamarádi	17	3	2	22
škola	1	1	4	6
umístění Zvonice	4	1	1	6
rodina	2	2	0	4
všeobecně známo	0	3	1	4
propagace Zvonice	0	2	0	2

Jak ukazuje tabulka č. 14, nejčastějšími informátory jsou kamarádi (22 respondentů), tj. 50% respondentů, kteří odpovídali na tuto otázku, ví o Klubu Zvonice díky

kamarádům. Potvrdila se slova reklamních expertů, kteří uvádějí, že nejlepší reklama je osobním kontaktem. Šest respondentů se toto dozvědělo ve škole a stejný počet díky umístění Klubu Zvonice. Čtyři dotazovaní byli informováni v rodině a stejný počet už Klub Zvonice považuje za věc všeobecně známou. Pouze dva respondenti získali informaci z propagačních letáků a vývěsek Klubu Zvonice.

Graf č. 13 – Zdroj informace o Klubu Zvonice v procentech

Otázka č. 12 – respondenti měli uvést, zda už Klub Zvonice navštívili

Tabulka č. 15 - návštěvnost Klubu Zvonice

	ano	ne
vzorek A	11	15
vzorek B	1	21
vzorek C	8	1
celkem	20	37

Více jak polovina oslovených žáků v Klubu Zvonice ještě nikdy nebyla (58 %), zato 42% respondentů už do Klubu Zvonice zavítalo. Někteří dokonce uváděli, že tam chodí pravidelně.

Graf č. 14 – návštěvnost Klubu Zvonice v procentech

Návštěvnost souvisí s informovaností. Jak je vidět v tabulce, žáci ze vzorku C prakticky všichni už Klub Zvonice navštívili. Žáci ve vzorku A nejsou Klubu Zvonice tolik nakloněni, ale stále je to více, než na vzorku B, kde Klub Zvonice navštívil pouze jeden

z dotazovaných.

Otázka č. 12 – respondenti měli uvést, svou motivaci

k první návštěvě Klubu Zvonice

Tabulka č. 15 - motivace k návštěvě Klubu Zvonice

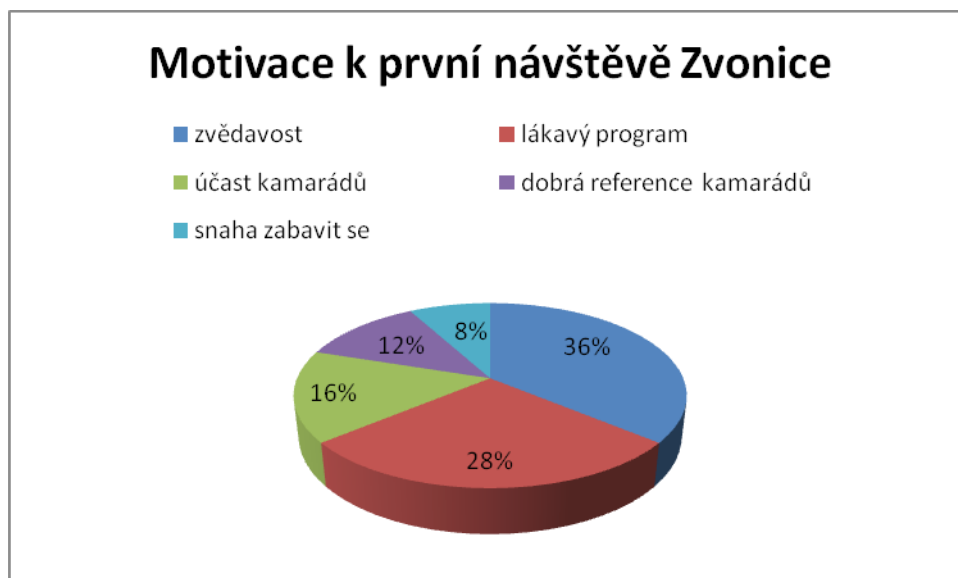
	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
zvědavost	6	0	3	9
lákavý program	2	0	5	7
účast kamarádů	3	0	1	4
dobrá reference kamarádů	2	1	0	3
snaha zabavit se, z nudy	2	0	0	2

Jak je z tabulky č. 15 zřejmé, oslovení žáci jsou motivováni hlavně svou zvědavostí

(celkem 9 respondentů). Dále je láká zajímavý program (7 respondentů), reference kamarádů (3 dotazování) a konečně snaha zabavit se a vyhnout se tak nudě (2 dotazování).

36% dotazovaných přilákala do Klubu Zvonice zvědavost, 28 % lákavý program a 16% to, že se tam potká s kamarády.

Graf č. 15 – motivace k první návštěvě Klubu Zvonice v procentech

Otázka č. 14 – respondenti měli uvést, svůj případný zájem o program, který je v Klubu Zvonice připraven

Tabulka č. 16 - případný zájem o program Klubu Zvonice

	sport a hry	volný klub	výtvarná činnost	nuď se jak umíš	ruční práce	Komunikace
vzorek A	16	5	6	4	4	5
vzorek B	15	9	3	3	2	2
vzorek C	6	3	2	2	2	0
celkem	37	17	11	9	8	7

Dotazovaní žáci projevili největší zájem o program sport a hry (37 respondentů), dále o volný klub (17 respondentů). Dále je zaujal program výtvarné činnosti (11 respondentů), program nuď se jak umíš (9 respondentů) a ruční práce (8 respondentů). Nejméně (7 respondentů) by preferovalo program komunikace.

Na grafu č.24 je znázorněn díl, který patří programu sport a hry. Jak je vidět, děti mají zájem o sport a rády si hrají. 19 % zastoupený volný klub zase dává znát, že žáci upřednostňují dobrovolné aktivity při trávení volného času.

Graf č. 16 – zájem o program Klubu Zvonice v procentech

Otázka č. 15 – respondenti měli uvést, na koho by se obrátili pro radu či pomoc, kdyby měli oni sami nebo kamarád/kamarádka problém

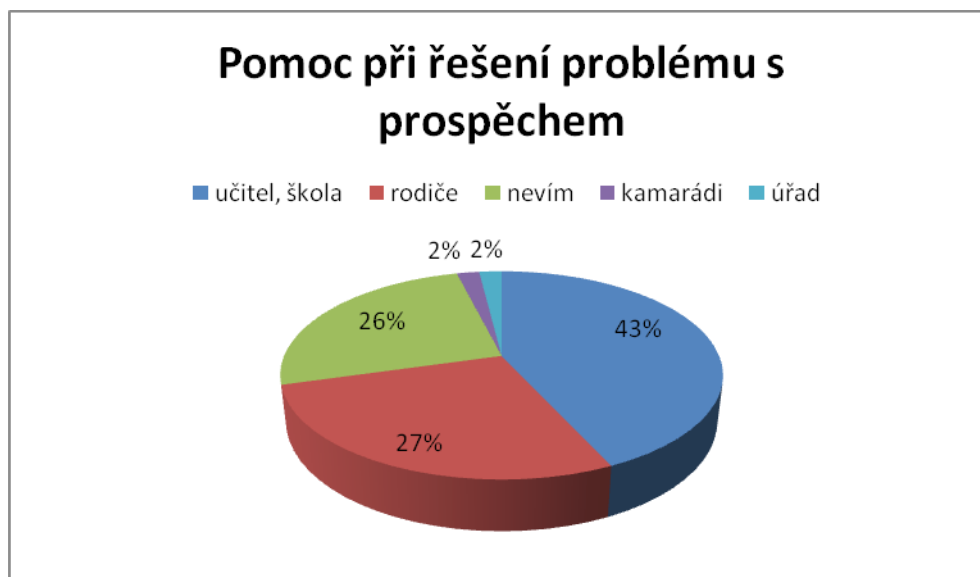
- problémy s prospěchem

Tabulka č. 17 - řešení problému s prospěchem

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
učitel, škola	14	4	4	22
rodiče	5	6	3	14
nevím	3	9	1	13
kamarádi	1	0	0	1
úřad	0	0	1	1

Problémy s prospěchem by 22 respondentů řešilo ve škole s učitelkou, učitelem nebo vyučujícím daného předmětu. Na rodiče by se obrátilo 14 respondentů a 13 z dotazovaných nevědělo, kam by se obrátilo.

Graf č. 17 – pomoc při řešení problému s prospěchem v procentech

- problémy s návykovými látkami

Tabulka č. 18 - pomoc při řešení problému s návykovými látkami

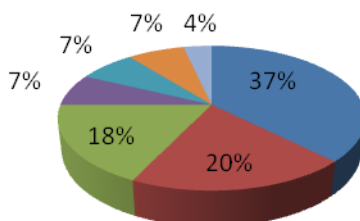
	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
nevím	5	12	4	21
rodiče, rodina	6	4	1	11
lékař, léčebna	7	3	0	10
Policie	0	0	4	4
psycholog, poradna	4	0	0	4
protidrogové centrum	2	2	0	4
kamarádi	1	1	0	2

S problémy s návykovými látkami by si 21 respondentů nevědělo rady. 11 dotazovaných by se obrátilo na rodiče nebo rodinu a 10 dotazovaných by se radilo s lékařem. 4 dotazování by se obrátili na Policii, psychologa či protidrogové centrum, pouze dva respondenti by se radili s kamarády.

Graf č. 18 – pomoc s řešením problému s návykovými látkami

Pomoc s řešením problému s návykovými látkami

■ nevím ■ rodiče, rodina ■ lékař, léčebna
■ Policie ■ psycholog, poradna ■ protidrogové centrum
■ kamarádi

- problémy se šikanou

Tabulka č. 19 - pomoc při řešení problému se šikanou

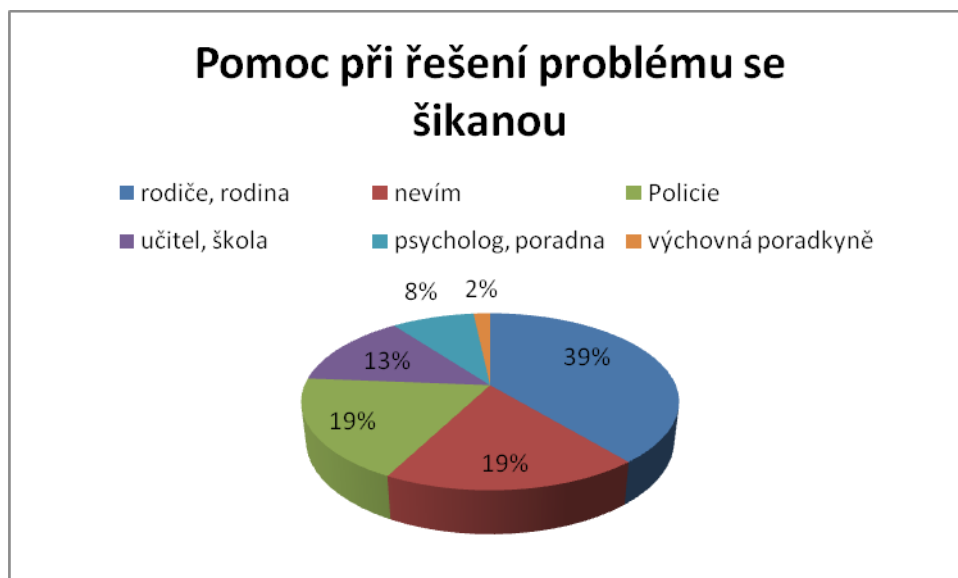
	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
rodiče, rodina	13	8	2	23
nevím	1	6	4	11
Policie	4	5	2	11
učitel, škola	3	4	1	8
psycholog, poradna	5	0	0	5
výchovná poradkyně	0	1	0	1

Problémy se šikanou by v rodině nebo s rodiči řešilo 23 respondentů. Nevědělo by 11 respondentů, tedy stejný počet, jaký by se obrátil

na Policii. S učitelem či ve škole by to řešilo 8 respondentů a na psychologa by se obrátilo 5 respondentů. Za výchovnou poradkyni by zašel jeden respondent.

Jak znázorňuje graf č. 27, 39 % dotazovaných by hledalo pomoc u rodičů a rodiny, 19% by nevědělo a stejný počet respondentů by se obrátil na Policii. V učitele má důvěru 13 % dotazovaných a v odbornou pomoc zbylých 10 % dotazovaných. Na ZŠ vzorku A působí paní psycholožka, na ZŠ vzorku B výchovná poradkyně.

Graf č. 19 – pomoc při řešení problému se šikanou

- problémy v rodině

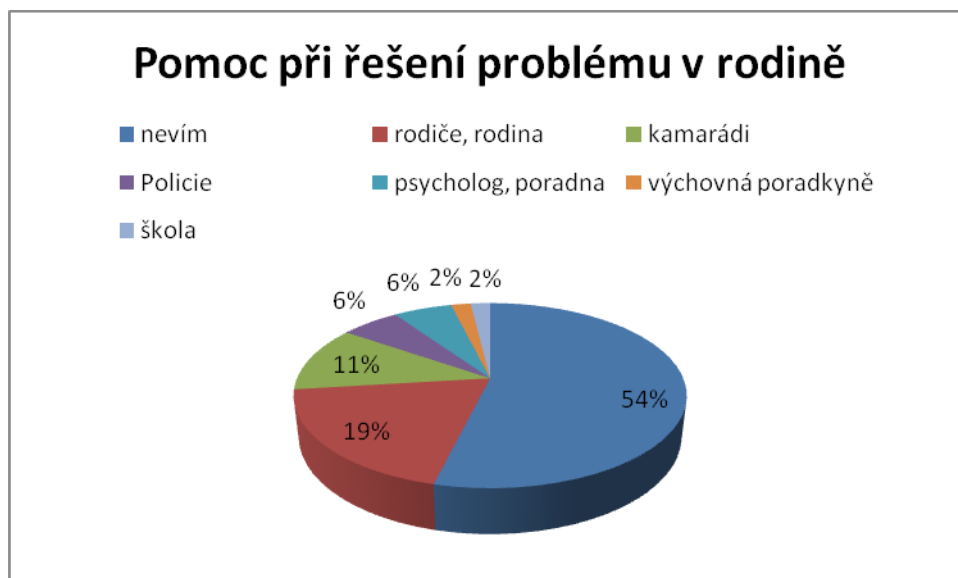
Tabulka č. 20 - pomoc při řešení problému v rodině

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
nevím	10	13	5	28
rodiče, rodina	6	3	1	10
kamarádi	6	0	0	6
Policie	1	1	1	3
psycholog, poradna	3	0	0	3
výchovná poradkyně	0	1	0	1
škola	1	0	0	1

Jak ukazuje tabulka č. 20, Pomoc při problému v rodině neví kde hledat 28 respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku. Na jiného člena rodiny nebo na rodiče by

se obrátilo 10 respondentů, 6 by hledalo pomoc u kamarádů, 3 na Policii, čtyři u odborníka a jeden respondent ve škole.

Graf č. 20 – pomoc při řešení problému v rodině

Je pochopitelné, že si každý respondent při rozhodování kam pro radu představoval jiný problém. To asi vysvětluje rozdíly v řešení problému v rodině s kamarády a na policii. Jak ukazuje graf č. 20, více než polovina respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku, uvedla, že neví, na koho by se obrátila při problémech v rodině.

- problémy s kamarády

Tabulka č. 21 - pomoc při řešení problému s kamarády

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
rodiče, rodina	13	5	5	23
nevím	5	9	3	17
kamarádi	2	1	0	3
za nikým	2	0	0	2

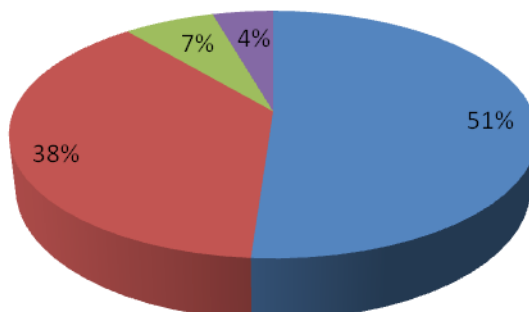
Jak ukazuje tabulka č. 21, problémy s kamarády by řešilo 23 respondentů

s rodiči nebo s jinými členy rodiny. 17 respondentů neví, jak by postupovalo, kdyby se ocitlo v této situaci. 3 by se obrátili na jiné kamarády a sami bez pomoci by zvládli problém s kamarády 2 dotazovaní žáci.

Graf č. 21 – pomoc při řešení problému s kamarády

Pomoc při problému s kamarády

■ rodiče, rodina ■ nevím ■ kamarádi ■ za nikým

- problémy se záškoláctvím

Tabulka č. 22 - pomoc při řešení problému se záškoláctvím

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
nevím	6	12	3	21
rodiče, rodina	8	1	0	9
učitel, škola	3	0	4	7
kamarádi	2	0	1	3
psycholog	3	0	0	3
důvěrná osoba	2	0	0	2
za nikým	1	0	0	1
výchovný poradce	0	1	0	1

Tabulka č. 22 zobrazuje, že s problémy se záškoláctvím by si 21 dotazovaných nevědělo rady. 9 by

se obrátilo na rodiče, 7 na svou učitelku nebo třídního učitele, 3 respondenti by oslovili kamarády, stejný počet odbornou pomoc psychologa, 2 důvěrnou osobu a jeden respondent by situaci zvládnul sám.

Graf č.22 – pomoc při řešení problému se záškoláctvím

- jiné osobní problémy

Tabulka č. 23 - pomoc při řešení problému s jinými osobními problémy

osobní problémy	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
nevím	11	8	4	23
rodiče, rodina	9	2	4	15
kamarádi	3	2	0	5
za nikým	1	1	0	2
psycholog	1	0	0	1

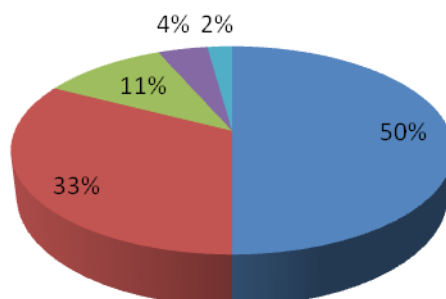
V tabulce č. 23 jsou číselně vyjádřeny odpovědi respondentů, kteří v otázce jiných osobních problémů uvedli, že 23 respondentů

neví, kam zajít pro radu. Na rodiče by se obrátilo 15 dotazovaných, 5 by se poradilo s kamarády, 2 si problémy vyřešili sami a jeden vyhledal pomoc psychologa.

Graf č. 23 – pomoc při řešení problému s jinými osobními problémy

Pomoc při řešení problému s osobními problémy

■ nevím ■ rodiče, rodina ■ kamarádi ■ za nikým ■ psycholog

- Celkové vyhodnocení nejčtenějších poradců

Tabulka č. 24 představuje souhrn jednotlivých odpovědí tak, aby z ní vyplývalo, za kým by respondenti zašli pro radu při určitém problému.

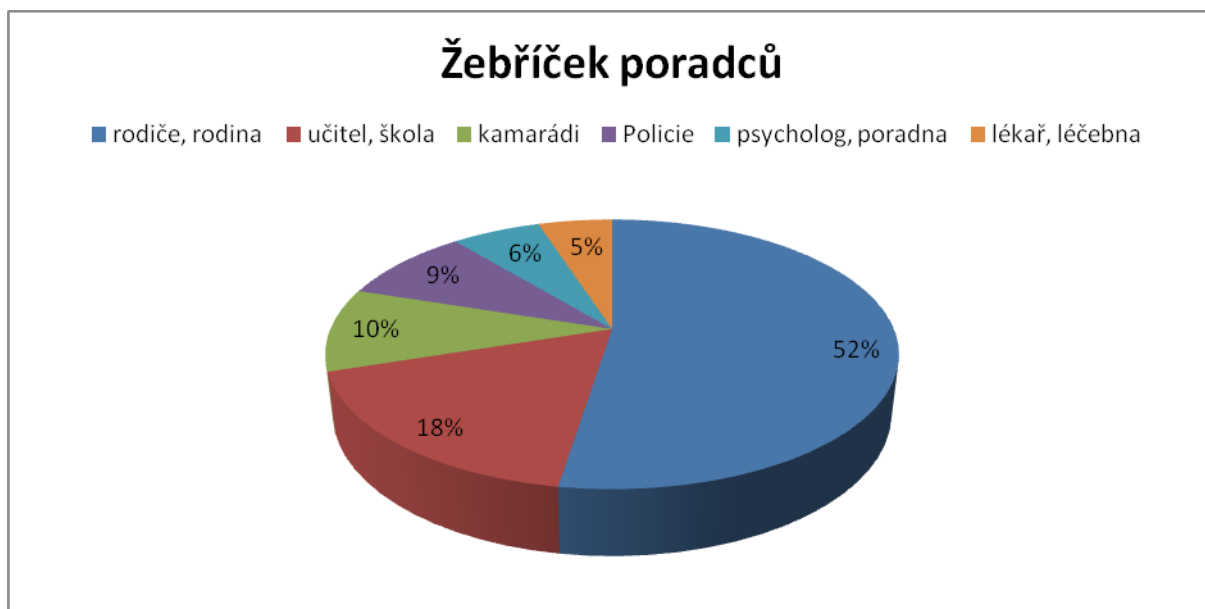
Tabulka č. 24 - souhrnná tabulka pro otázku číslo 15

	prospěch	návykové látky	šikana	rodina	kamarádi	záškoláctví	osobní problémy	součet odpovědí
nevím	13	21	11	28	17	21	23	134
vím	38	31	48	24	28	23	23	215
rodiče, rodina	14	11	23	10	23	9	15	105
učitel, škola	22	0	8	1	0	4	0	35
kamarádi	1	2	0	6	3	3	5	20
Policie	0	4	11	3	0	0	0	18
psycholog, poradna	0	0	5	3	0	3	1	12

lékař, léčebna	0	10	0	0	0	0	0	10
za nikým	0	0	0	0	2	1	2	5
protidrogové centrum	0	4	0	0	0	0	0	4
výchovný poradce	0	0	1	1	0	1	0	3
důvěrná osoba	0	0	0	0	0	2	0	2
úřad	1	0	0	0	0	0	0	1

Jak ukazuje graf č. 24, nejčastěji se respondenti obraceli na své rodiče nebo blízkou rodinu, sourozence, prarodiče (52% respondentů). Vysoké důvěry se dostává učitelům, třídním učitelům a vedení škol (18 %). Na kamarády, kamarádky a přátele dotazovaných žáků, by se obrátilo 10 % respondentů, na Polici by se obrátilo 9% respondentů. Na odbornou pomoc psychologa, výchovného poradce, nebo poradnu by se spolehlo 6 % a 5 % respondentů by hledalo radu u lékaře.

Graf č. 24 –žebříček nejčtetnějších poradců

- Celkové vyhodnocení problémů, při kterých není v dosahu rádce

Následující tabulka zobrazuje četnost odpovědi nevim

Tabulka č. 26 – žebříček problémů, při kterých respondenti nevědí, na koho se obrátit

problémy, při kterých respondenti nevědí, na koho se obrátit	Četnost odpovědi nevim
rodina	28
osobní problémy	23
návykové látky	21
záškoláctví	21
kamarádi	17
prospěch	13
šikana	11

Jak ukazuje tabulka č. 24 a graf č. 25, s problémy v rodině si neví rady 28 respondentů, kteří se rozhodli odpovědět na tuto otázku. Druhé místo v tomto pomyslném žebříčku patří osobním problémům - 23 respondentů, návykové látky a záškoláctví uvedlo 21 respondentů, následují problémy s kamarády 17 respondentů, s prospěchem 13 respondentů a žebříček

uzavírá šikana s 11 respondenty.

Graf č. 25 – žebříček obtížných problémů, při kterých není v dosahu rádce

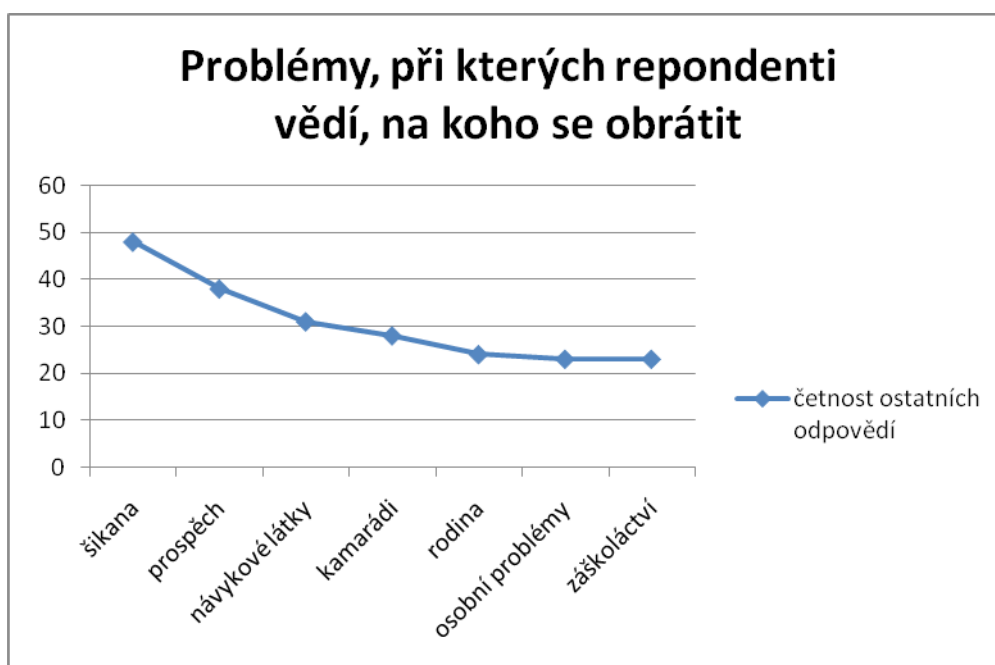

- Celkové vyhodnocení problémů, při kterých je v dosahu rádce

Tabulka č. 27 – pomyslný žebříček problémů, při kterých respondenti vědí, na koho se obrátit

problémy, při kterých respondenti vědí, na koho se obrátit	Četnost ostatních odpovědí
šikana	48
prospěch	38
návykové látky	31
kamarádi	28
rodina	24
osobní problémy	23
záškoláctví	23

Graf č. 26 – pomyslný žebříček problémů, při kterých respondenti vědí, na koho se obrátit

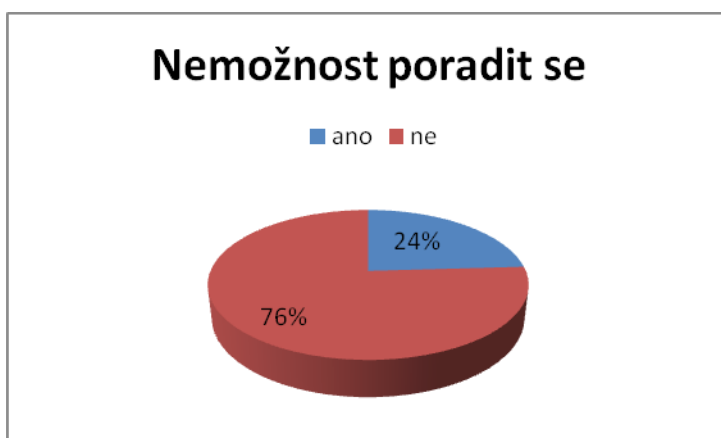
Otázka č. 16 – respondenti měli uvést, zda se ocitli v situaci, že se chtěli poradit, ale nebylo kde

Tabulka č. 28 - nemožnost poradit se

	ano	ne
vzorek A	9	14
vzorek B	4	18
vzorek C	0	9
celkem	13	41

V situaci, kdy chtěli poradit, ale nebylo kam zajít, se ocitlo 13 respondentů, 41 uvedlo zápornou odpověď.

Graf č. 27 – nemožnost poradit se

Otázka č. 17 – respondenti mohli v této dobrovolné otázce uvést, téma problému, se kterým potřebovali poradit, ale nebylo kde

Tabulka č. 29 - nemožnost poradit se

	vzorek A	vzorek B	vzorek C	celkem
s učením	1	2	3	6
s osobním problémem	2	0	0	2
neprozradili	2	0	0	2
s rodiči	1	0	0	1
s fotbalem	1	0	0	1

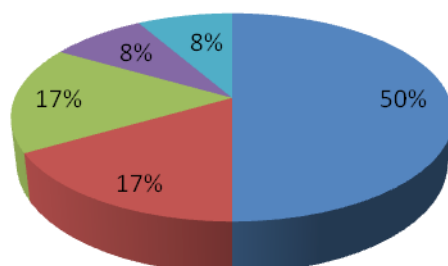
S bezradností se setkala šest respondentů z 12, kteří odpovídali. Polovina z nich měla problém či dotaz z oblasti učení, 2 s osobním problémem,

stejný počet respondentů neprozradil, jaký měl problém, jeden respondent uvedl problém s rodiči a jeden s fotbalem.

Graf č. 28 – nemožnost poradit se

Problematika se kterou potřebovali poradit

■ s učením ■ osobní problém ■ neprozradili ■ s rodiči ■ s fotbalem

Vyhodnocení předpokladů

Předpoklad č. 1: Děti tráví více než polovinu svého volného času pasivně, u televize či u počítače.

Vzhledem k tomu, že otázka v dotazníku byla postavena na škále nejčastěji, často a méně často, je vyhodnocení prvního předpokladu postaveno na četnosti odpovědí. 35% respondentů uvedlo, že tráví svůj volný čas nejčastěji venku (21 dotazovaných). 23% respondentů uvedlo, že nejčastěji tráví volný čas sportováním (14 dotázaných). 22% respondentů uvedlo, že tráví svůj volný čas nejčastěji pasivně, u počítače či u televize (13 dotázaných).

Tento předpoklad se nepotvrdil, 58% respondentů odpovědělo, že tráví nejčastěji svůj volný čas aktivně venku nebo sportem a pouze 22% respondentů uvedlo za hlavní náplň svého volného času počítač nebo televizi.

Na otázku jak tráví svůj volný čas často, uvedlo 30% respondentů, že u počítače nebo u televize (19 dotazovaných). Na otázku jak tráví svůj volný čas méně často, uvedlo 31% respondentů, kteří odpovídali na tuto otázku, že tráví svůj volný čas méně často u počítače či u televize (16 respondentů). Počítač a televize, tedy pasivní trávení volného času u dotazovaných dětí hraje svou roli.

Předpoklad č. 2: Nejčastější problém, při kterém děti nevědí na koho se obrátit, jsou problémy v rodině.

Při vyhodnocení tohoto předpokladu byly sečteny počty odpovědí nevím. Kdy 52% respondentů uvedlo, že neví, na koho by se obrátilo v případě problémů v rodině (28 respondentů).

Tento předpoklad se potvrdil, nejvíce si dotazovaní nevěděli rady s problémy v rodině.

Předpoklad č. 3: Nejčastější problém, při kterém budou dotazovaní vědět, na koho se obrátit je problém s prospěchem.

Při vyhodnocení tohoto předpokladu byla hodnocena četnost odpovědí, tedy sečteny libovolné odpovědi, jiné, než nevím. Ze součtu vyplynulo, že 18% respondentů uvedlo, že ví na koho se obrátit, pokud by se setkali s problémem prospěchu (38 dotazovaných). Ovšem 22% respondentů ví, za kým by šlo v případě, že by mělo problém se šikanou (48 dotazovaných). *Tento předpoklad se nepotvrdil, protože více dotazovaných by si případně vědělo rady s problémem šikany.*

Předpoklad č. 4: Více než polovina dotázaných ví o existenci klubu Zvonice, navštívila ho čtvrtina z nich.

73% respondentů uvedlo, že ví o existenci klubu Zvonice (44 dotazovaných). 42% respondentů uvedlo, že navštívili Klub Zvonice (20 dotazovaných, kteří odpověděli na tuto otázku). *Tento předpoklad se potvrdil.*

4 Závěr

Bakalářská práce se zabývá problematikou dětí a mládeže a vychází ze současného stavu komunitního plánování v Českém Brodě. Jejím cílem bylo zmapovat problematiku dětí a mládeže v oblasti volného času.

Škola ze zákona musí vytvářet podmínky pro smysluplné využívání volného času dětí a mládeže a spolupracovat s poradenskými zařízeními na prevenci sociálně patologických jevů. Obec usiluje o to, aby se výskyt sociálně patologických jevů snížil na minimum. Prostřednictvím Komunitního plánování sociálních služeb se mohou dotčené subjekty sejít a prodiskutovat svou spolupráci na tomto společném cíli. Přesto, že se komunitně plánují sociální služby, záleží na dohodě účastníků, zda bude řešena i primární prevence, která patří do rezortu školství.

Výhodou komunitního plánování je právě ta jedinečnost pro danou obec. Vytvářejí se zde přirozené vazby v komunitě a vzniká určitá sounáležitost. Záleží na účastnících komunitního plánování, zda budou schopni tuto sounáležitost a zájem o veřejné dění předat i dalším lidem, mládeži a dětem.

Za přínos práce lze považovat fakt, že došlo k odkrytí oblastí, ve kterých se děti s problémy nemají na koho obrátit a z toho vychází i následující navrhovaná řešení.

Navrhovaná opatření

- a) Zajistit volně dostupná místa pro trávení volného času dětí a mládeže.
- b) Zajistit snadnější přístup rodin a dětí k poradenským službám.
- c) Zajistit rozvoj nízkoprahových aktivit v Českém Brodě.
- d) Podpora informovanosti a spolupráce.
- e) Zapojení dětí a mládeže do dění v obci.

a) Zajistit volně dostupná místa pro trávení volného času dětí a mládeže.

Výsledky z dotazníku ukázaly, že většina dětí tráví svůj volný čas venku, proto by bylo vhodné zajistit dětem dostatek hřišť a herních plácků k aktivnímu vyžití. Nemusí se jednat o nákladné úpravy hřišť, cílem by mělo být spíše doplnit prostředí současných herních plácků o vhodné prvky, např.: basketbalový koš. Ve spolupráci s odborem životního prostředí vyhledat vhodné lokality, zjistit majetkové a územní možnosti a vymezit vybavení plochy.

Např. Fond T-Mobile v letošním roce vypisuje již 5. ročník grantového řízení, do kterého se mohou přihlásit nevládní neziskové organizace, příspěvkové organizace, obce a sdružení obcí, které se ve svých projektech zaměří na podporu místního rozvoje a místních iniciativ, tedy aktivit zaměřených na zlepšení životního, kulturního a sociálního prostředí.

b) Zajistit snadnější přístup rodin a dětí k poradenským službám.

V praxi se ukazuje, že některé děti i jejich rodiny neumějí dostatečně řešit rodinné, výchovné, či jiné problémy a nemají se v Českém Brodě na koho obrátit pro radu. Bylo by vhodné nabídnout odpovídající pomoc, ať už formou terénní či ambulantní pomoci, která by pomáhala tyto problémy řešit.

Městský úřad může být pro rodinu s problémem nepříjemně oficiální, pedagogicko-psychologická poradna v Českém Brodě nemá kapacitu řešit tyto problémy a poradenská zařízení v okolních městech např.: Středisko výchovné péče, či K–Centrum Kolín jsou vzhledem k časové i dopravní náročnosti navštěvovány nepravidelně, nebo vůbec ne.

Jistým řešením by mohlo být posílení úvazku psychologky v ZŠ Žitomířská, otázkou však zůstává finanční vyrovnání za poskytované poradenství. Dosud je placena z rozpočtu školy.

Finanční, personální a prostorové nároky by se museli řešit i v případě zřízení specializovaného poradenského pracoviště, které by vedle rodinných a výchovných problémů mohlo řešit i sociálně patologické chování. Poradnu by využívaly děti, které se opakovaně dopouštějí sociálně patologického jednání i jejich rodiče.

c) Zajistit rozvoj nízkoprahových aktivit v Českém Brodě.

V současné době má Klub Zvonice naplněnou kapacitu a řada dětí a mládeže není službami nízkoprahového klubu vůbec oslovena např. v lokalitách Štolmíře, Liblic nebo sídliště.

NZDM Zvonice by mohla své služby rozvinout formou posílení terénních služeb. Větší auto vybavené pomůckami dojede přímo za dětmi, čímž dojde k rozšíření aktivizačních služeb pro děti a mládež. Projekt je méně finančně náročný než rozšíření prostor zařízení a pomůže také ke zmapování situace dětí a mládeže pro další rozvoj sociálních služeb. V tomto případě se jedná o terénní práci s rodinami dětí, které jsou sociálně vyloučeny a zdržují se v Českém Brodě.

Na tento projekt, po získání patřičné důvěry rodičů oslovených dětí, je možné stavět další nadstavbu v podobě sanace rodiny. Tuto službu by pravděpodobně poskytovala jiná organizace než Občanské sdružení Leccos a zajistila by i terénní práci s rodinami.

d) Podpora informovanosti a spolupráce

V současné době byly podniknuty první kroky ke zvýšení povědomí a informovanosti o sociálních službách v Českém Brodě a jeho nejbližším okolí. Byl vydán adresář poskytovatelů sociálních služeb a služeb souvisejících. Úkolem by měla být jeho vhodná distribuce a aktualizace dat v adresáři.

Komunitní plánování nastartovalo řadu setkání účastníků triády a v některých skupinách již byla nastolena mezioborová spolupráce. Úkolem koordinátora komunitního plánování a vedoucích pracovních skupin je, aby vzniklá spolupráce i nadále fungovala ku prospěchu věci a k úspěšnému plnění Střednědobého plánu sociálních služeb. Důležitou součástí tohoto bodu je i vymezení kompetencí jednotlivých zařízení a organizací.

e) Zapojení dětí a mládeže do dění v obci

V tomto bodě by bylo vhodné zvýšit zájem občanů, včetně dětí a mládeže o dění v regionu a povzbudit je k vlastní aktivitě. Při zpracovávání Strategického plánu byly děti a mládež osloveny, aby vyjádřily své názory k budoucnosti Českého Brodu. Ve školách byla zorganizována soutěž, která měla tři části: literární, výtvarnou a grafickou. Vítězové byli oceněni a z výtvorů byla uskutečněna výstava v Městském kulturním a informačním centru (dále jen MKIC).

MKIC organizuje ve spolupráci se školami pravidelné výstavy výrobků žáků. Dovednosti a schopnosti mohou děti a mládež představit a ukázat na oslavách města – Brodění nebo na koncertech v zařízení Anna, sociální služby pro seniory.

Děti a mládež by se mohli v dění v obci zapojovat tím, že by pomáhaly při budování, nebo rekonstrukci míst pro využití volného času. V rámci Klubu Zvonice by se mohly více účastnit při osazování zeleně a úklidu, což už nyní vede k menšímu znečišťování a ničení parku v blízkosti NZDM.

Jedna z cest, jak se děti zapojí do dění ve škole je dětský parlament, který má tradici v Základní škole Žitomířská. Děti například řešily otázku zavedení školních uniforem, na základě průzkumu ve škole zjistily, že si zatím spolužáci zavedení školních uniforem nepřejí. Školní parlament je způsob, jakým žáci vyjadřují své názory a mohou prosadit své názory. Po takových zkušenosti budou připraveni vyjadřovat své názory i k dění ve své obci.

Příkladem může být Skautský oddíl, který spolupracoval s pracovníky, kteří kopali a odkrývali podzemní chodby. V současné době je v českobrodské podzemí zbudována obřadní místnost, kde se konají svatby i koncerty.

Průzkum, který byl použit v této bakalářské práci odkryl přání alespoň 60 respondentů a ukázal, že děti mají zájem např. o místo kam by mohly chodit plavat a nebo by se rády věnovali tancování, zvláště pak Hip-hopu. Je otázkou, zda s dětmi více nediskutovat o tom, co by si přály.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – program v Klubu Zvonice

Tabulka č. 2 – počty výkonů terénních programů ve městě Český Brod za rok 2007.

Tabulka č. 3 – pohlaví respondentů

Tabulka č. 4 – věk respondentů

Tabulka č. 5 – bydliště respondentů

Tabulka č. 6 – místo pro volný čas respondentů

Tabulka č. 7 – nejčastější způsob trávení volného času respondentů

Tabulka č. 8 - častý způsob trávení volného času respondentů

Tabulka č. 9 - méně častý způsob trávení volného času respondentů

Tabulka č. 10 - ochota respondentů věnovat se ve volném čase něčemu jinému

Tabulka č. 11 - spokojenost respondentů

Tabulka č. 12 - zábrany ve využívání volného času

Tabulka č. 13 - pomoc ve využívání volného času

Tabulka č. 14 - existence Klubu Zvonice

Tabulka č. 14 - zdroj informací o Klubu Zvonice

Tabulka č. 15 - návštěvnost Klubu Zvonice

Tabulka č. 15 - motivace k návštěvě Klubu Zvonice

Tabulka č. 16 - případný zájem o program Klubu Zvonice

Tabulka č. 17 - řešení problému s prospěchem

Tabulka č. 18 - pomoc při řešení problému s návykovými látkami

Tabulka č. 19 - pomoc při řešení problému se šikanou

Tabulka č. 20 - pomoc při řešení problému v rodině

Tabulka č. 21 - pomoc při řešení problému s kamarády

Tabulka č. 22 - pomoc při řešení problému se záškoláctvím

Tabulka č. 23 - pomoc při řešení problému s jinými osobními problémy

Tabulka č. 24 - souhrnná tabulka pro otázku číslo 15

Tabulka č. 26 – žebříček problémů, při kterých respondenti nevědí, na koho se obrátit

Tabulka č. 27 – pomyslný žebříček problémů, při kterých respondenti vědí, na koho se obrátit

Tabulka č. 28 - nemožnost poradit se

Tabulka č. 29 - nemožnost poradit se

Seznam grafů

Graf č. 1 – pohlaví respondentů

Graf č. 2 – věk respondentů

Graf č. 3 – bydliště respondentů

Graf č. 4 – místo pro volný čas respondentů v procentech

Graf č. 5 – nejčastější způsob trávení volného času respondentů v procentech

Graf č. 6 – častý způsob trávení volného času respondentů v procentech

Graf č. 7 – méně častý způsob trávení volného času respondentů v procentech

Graf č. 8 – ochota něco měnit s ohledem na způsob trávení volného času

Graf č. 9 – spokojenost respondentů v procentech

Graf č. 10 – zábrany ve využívání volného času respondentů v procentech

Graf č. 11 – pomoc při využívání volného času v procentech

Graf č. 12 - ukazuje poměr informovanosti o Klubu Zvonice.

Graf č. 13 – Zdroj informace o Klubu Zvonice v procentech

Graf č. 14 – návštěvnost Klubu Zvonice v procentech

Graf č. 15 – motivace k první návštěvě Klubu Zvonice v procentech

Graf č. 16 – zájem o program Klubu Zvonice v procentech

Graf č. 18 – pomoc s řešením problému s návykovými látkami

Graf č. 19 – pomoc při řešení problému se šikanou

Graf č. 20 – pomoc při řešení problému v rodině

Graf č. 21 – pomoc při řešení problému s kamarády

Graf č. 22 – pomoc při řešení problému se záškoláctvím

Graf č. 23 – pomoc při řešení problému s jinými osobními problémy

Graf č. 24 – žebříček nejčtetnějších poradců

Graf č. 25 – žebříček obtížných problémů, při kterých není v dosahu rádce

Graf č. 26 – pomyslný žebříček problémů, při kterých respondenti vědí, na koho se obrátit

Graf č. 27 – nemožnost poradit se

Graf č. 28 – nemožnost poradit se

Seznam použitých zdrojů

1. BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L.: Sociální práce na ulici. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-048-1.
2. HEŘMANSKÁ, D.: Psychologický kauzálně analytický přístup k asociálním činům dětí a mladistvých. In Socialia 99 – Mládež v postmoderní době. Sborník z konference. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000, ISBN 80-7041-112-0. s. 171-178.
3. HARTL, P.: HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
4. HOFBAUER, B.: Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
5. JEDLIČKA, R.: KOŤA, J. *Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-555-8.
6. MATĚJČEK, Z.: *Co děti nejvíc potřebují*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-853-8.
7. MATĚJČEK, Z.: *Výbor z díla*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-346-1056-6.
8. MÜHLPACHR, P.: *Sociální patologie*. Brno: MU, 2001. ISBN 80-210-2511-5.
9. PÁVKOVÁ, J. a kol.: *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
10. PIPEKOVÁ, J. a kol.: Kapitoly ze speciální pedagogiky. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-65-6.
11. SEMIGINOVSKÝ, B. a kol. *Abeceda bariéry proti sociálně patologickým jevům u žáků základních škol*. Liberec: Fórum pro zdraví, 2005. ISBN 80-239-6998-6.
12. SKŘIČKOVÁ, Z. a kol.: *Metodiky pro plánování sociálních služeb*. Praha: Centrum pro komunitní práci, 2007. ISBN 978-80-86902-44-9.
13. VÁGNEROVÁ, M.: *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-214-9.
14. Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, Čj.: 14514/2000 – 51.

15. Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách
16. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
17. Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchově vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče
18. QUINN, J., *Where need meets opportunity: Youth Development programs for early teens*. The Future of Children When school is out, Vol. 9: 2 Fall 1999
19. <http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/socialnepatologickejevvyajejichprevence/socialnepatologickejevvyajejichprevenceobecne/12342.aspx>
20. <http://www.helpnet.cz/aktualne/granty-dotace>

Seznam příloh:

1. Organizační struktura komunitního plánování sociálních služeb Města Český Brod
2. Pravidla chování v NZDM Klubu Zvonice
3. Dotazník pro děti a mládež ve věku 11-15 let z Českého Brodu (druhý stupeň ZŠ)

Organizační struktura komunitního plánování sociálních služeb Města Český Brod

Příloha č. 2

Klub ZVONICE je prostorem, kde je mnoho možností se bavit a využívat jeho služby. Podmínkou je dodržování pravidel. Jestliže se Ti pravidla nelíbí, můžeš ve spolupráci s pracovníky klubu jednat o jejich změně, nebo do klubu nechodit.

Pravidla chování v Klubu ZVONICE

1. Respektujeme všechny dospělé a posloucháme jejich pokyny
2. Nesoudíme lidi podle barvy pleti, vyznání nebo názorů, všichni jsme si rovni...
3. V prostorách Zvonice a v jejím bezprostředním okolí nekouříme, nepijeme alkohol, nebereme drogy, ani o nich mezi sebou nemluvíme.
4. Do Zvonice nechodíme pod vlivem alkoholu nebo drog...
5. Nemluvíme sprostě a nepereme se
6. Nekrademe, nelžeme
7. Nenosíme do klubu alkohol, drogy a žádné zbraně.
8. Bez dovolení si nebereme pomůcky, neodnášíme je z klubu.
9. Neničíme pomůcky a vybavení Zvonice
10. Každý si po sobě uklidí.
11. Počítač pouštíme pouze se svolením dospělého nebo pověřené osoby.
12. Dodržujeme pravidla práce s počítačem

DALŠÍ PRAVIDLA:

1. ZVONICE je otevřený klub i pro tvoje akce – můžeš zde zrealizovat vlastní akci, klidně Ti pomůžeme.
2. Když máš nějaký „průšvih“, problém, pracovníci klubu jsou tu od toho, aby Ti pomohli. Anonymita je zaručená.
3. Pokud jsi viditelně „pod vlivem“ alkoholových či nealkoholových drog, nesmíš pobývat v klubu. Můžeš pracovníka požádat o pomoc. – tzv. krizová intervence – výtah z depky.
4. Domlouvání obchodů s alkoholovými a nealkoholovými drogami a jejich nabízení v prostorech klubu je zakázáno!
5. Zvonice je určena zejména pro lidičky ve věku od 6 do 20 let.
6. Navštívit klubu může kdokoli, v případě, že dodržuje pravidla.
7. Pokud si cokoli půjčíš, osobně za to odpovídáš. V případě, že se s půjčeným předmětem něco stane, zaplatíš vzniklou škodu.
8. Veškeré sexuální aktivity a hry jsou v klubu zakázány.

Klient je při prvo-kontaktu seznámen s pravidly, svůj souhlas s jejich dodržováním potvrdí podpisem. Pravidla i jejich podepsaná verze jsou volně přístupná v klubu na nástěnce v přízemí i 1. patře.

Při porušení těchto pravidel Ti hrozí tyto SANKCE (sankce můžou být uděleny i kolektivně partě nebo skupině, která porušuje pravidla):

- zákaz využití vybavení klubu (fotbálek, PC, šipky...)
- zákaz vstupu do klubu od jednoho dne až do jednoho měsíce podle závažnosti přestupku
- totální zákaz vstupu do klubu
- přiměřené odpracování způsobených problémů, v případě že s tím klient souhlasí (úklid apod.)
- zaplacení vzniklé škody
- předání příslušné trestněprávní instituci (při výrazném poškození majetku, krádeži, při trestných činech způsobených v klubu).

Dotazník pro děti a mládež ve věku 11-15 let z Českého Brodu (druhý stupeň ZŠ)

Milá slečno, milý hochu,

byli bychom rádi, kdybys mohl/mohla věnovat trochu času k vyplnění tohoto dotazníku, protože chceme v našem městě zlepšit nabídku služeb právě pro Tebe a Tvé kamarády.

Díky za Tvé odpovědi i nápady a taky za čitelné písmo ☺.

1. Zakroužkuj, kdo jsi.

dívka

chlapec

2. Dopln, kolik je Ti let.

Je mi let

3. Zakroužkuj své bydliště.

Bydlím v

Českém Brodě

Liblicích

Štolmíři

okolní obce

4. Vyber místo, kde jsi ve svém volném čase nejčastěji a zakroužkuj ho nebo vyplň, kde jinde trávíš většinou svůj volný čas.

Doma

Venku

Jinde, kde.....

5. Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas. Vyplň, co děláš ve volném čase.

Nejčastěji

Často.....

Méně často.....

6. Chtěl/a by si se věnovat něčemu jinému?

ano

ne

Pokud ano, napiš do prázdného místa, čemu by si se chtěl/a věnovat.

.....

.....

.....

7. Jsi spokojen s tím, jak využíváš svůj volný čas? ano ne

8. Máš pocit, že ti něco brání ve využívání volného času? ano ne

Pokud ano, kdo nebo co Ti brání ve využívání volného času? Vyber jednu z možností nebo doplň jinou možnost.

- a) Rodiče
- b) Nedostatek volna pro sebe/ mnoho povinností
- c) Není kde
- d) Není s kým
- e) Jiná možnost

.....

9. Pomáhá Ti někdo při výběru aktivit ve volném čase? ano ne

Pokud ano, kdo Ti pomáhá? Vyber jednu z možností nebo doplň jinou možnost.

- a) Rodiče
- b) Škola
- c) Kamarádi
- d) Sourozenci
- e) Nikdo, rozhoduji se sám/sama
- f) Jiná možnost

10. Víš, že je v Českém Brodě klub Zvonice? Zakroužkuj odpověď

 ano ne

11. Odkud jsi se to dozvěděl/ dozvěděla? Zakroužkuj odpověď

.....

12. Byl/ byla jsi tam někdy? Zakroužkuj odpověď

 ano ne

13. Pokud ano, proč jsi se tam vypravil/vypravila? Doplň svou odpověď

.....

.....

.....

.....

14. Měl/ měla by si zájem o následující aktivity? Pokud ano, **zakroužkuj dvě aktivity**, které by Tě lákaly, které by si chtěl/ chtěla zažít, nebo se jich účastnit.

Volný klub

Sport a hry

Výtvarná činnost

Ruční práce

Komunikace

Nud' se, jak umíš

15. Víš kam zajít pro radu nebo pro pomoc, kdybys měl/a Ty nebo Tvůj kamarád/ kamarádka problém? Pokud ano, napiš, kam by si v dané věci pro radu zašel.

Problém	Kam?	Nevím
S prospěchem		
S návykovými látkami		
Se šikanou		
V rodině		
S kamarády		
Se záškoláctvím		
Jiné osobní problémy		

16. Stalo se Ti, žes potřeboval/ a poradit, ale nebylo kde?

ano

ne

17. S čím jsi potřeboval poradit? (dobrovolná otázka)

.....

.....

Děkuji Ti za vyplnění dotazníku, pomohl/pomohla jsi nám.